

Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve Esnaf odaları teşkili hakkında kanun lâyihası ve Adliye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/890)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/4384

30 . XI . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve Esnaf odaları teşkilâtı hakkında Ticaret vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 28 . XI . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

Gerekçe

Hâlen ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf birliklerinin tabi oldukları umumî mevzuat şunlardır:

655 sayılı Ticaret ve sanayi odaları kanunu ile buna müsteniden tanzim edilmiş olan nizamname, 3 . IV . 1302 tarihli Umum borsalar nizamnamesinin ticaret borsalarına müteallik mahdut hükümleri, müteferrik talimatnameler;

21 eylül 1941 tarihli Esnaf cemiyetleri talimatnamesi.

Umumiyetle dağınmak ve ekseriya birbirine zıd hükümleri ihtiva eden bu mevzuat bugünün ihtiyaçlarına uymamaktadır. Sözü geçen müesseseleri memleketin iktisadi hayatı içinde taşıdıkları ehemmiyetle mütenasip faal bir rol ifa edebilecek hale getirmek için, tabi oldukları mevzuatta esaslı değişiklikler yapılması zarureti karşısında kalmıştır.

İlişik projenin tanziminde gözönünde tutulan ana hedef, millî varlığımızın temellerinden birini teşkil edecek meslek, ahlâk ve disiplini bu teşkilât vasıtasıyla tüccar, sanayici ve esnaf zümrelerinin faaliyetleri sahasında da günün ihtiyaçlarına en uygun bir şekilde tesis etmektedir.

Filhakika tüccar, sanayici ve esnaf zümrelerinin, memleketin umumî menfaatlerine uygun bir şekilde çalışmalarını temin edecek bir meslek ahlak ve disiplininin mevcut olmadığı, içinde bulunduğumuz buhran senelerinin açıkça meydana çıkardığı bir hakikattir. Bu vakranın en önemli sebeplerinden birisi de, bu ahlâk ve disiplini kendilerine telkin etmek vazife ve mesuliyetini haiz sağlam bir meslek teşkilâtının yokluğudur.

Millî menfaatlere aykırı hareket eden ferdlerin, Devlet tarafından ayrı ayrı takip edilerek umumî hükümler dahilinde cezalandırılması, tatbikatta güçlükler yarattığı gibi, bugünün dâvalarını hal için kâfi bir tedbir olmaktan uzaktır.

Halbuki muayyen bir kadro ve teşkilât içinde birleşmiş meslek mensupları, Devletin karşısında bir ferd gibi yer alarak, en sıkı ve tesirli bir kontrole tabi tutulabilirler.

Bugün vatandaşların, mesleki hayatları ile millî menfaatler arasındaki sıkı alâka ve münasebet artık münakaşa edilmeyecek kadar katıyetle kabul edilmiş bir keyfiyettir. Buna nazaran, ferdlerin kendi mesleklerinde temin edecekleri menfaatler, ancak ammenin menfaatine uygun düş-

düğü zaman, millî bir kıymet ifade edebilir.

Binaenaleyh, mesleki faaliyetleri, millî menfaatlerin gösterdiği istikamette yürütmeği mümkün kılacak mazbut bir nizamın tessüsü, alınacak tedbirlerin aksamaması bakımından da lâzımdır.

İşte ticaret ve sanayi odalarını, ticaret borsalarını ve mevcut esnaf birliklerini, bu görüş dahilinde teşkilâtlandırmak maksadiyle, lüzumlu bütün esasları ve müeyyideleri ihtiva eden ilişik kanun projesi hazırlanmış bulunmaktadır.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/890

Karar No. 12

24 . XII . 1942

Yüksek Reisliğe

Ticaret ve sanayi odalarıyla Esnaf odaları ve Ticaret borsaları hakkında Ticaret vekâletince hazırlanarak İera Vekilleri Heyetinin 28 . XI . 1942 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının encümenimize de havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva eylediği hükümler Ticaret vekili Dr. Behçet Uz huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Hükümet gerekçesinde beyan olunan sebeplere ve ayrıca Ticaret vekili tarafından encümenimizde verilen izahata nazaran meslekî ahlâk ve disiplini, ticaret ve sanayi erbabının faaliyet sahasında da günün ihtiyaçlarına uygun bir şekilde tanzimi hedef tutmuş olan lâyiha, heyeti umumiyesi itibariyle encümenimizde de kabule şayan görülerek maddelerin ayrı ayrı müzakeresine geçilmiştir. Bu müzakere sırasında lâyiha hükümlerinin umumî mevzuatımızla ahenkli olarak ve esas teşkilâtımızın dayandığı prensiplere uygun bir tarzda tertip ve tanzimi zarureti belirmiş ve bu esas dairesinde Ticaret vekâletiyle tam bir mutabakat halinde yeni baştan tanzim kılman lâyiha beş bölüme ayrılmıştır.

Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarının ve ticaret borsalarının teşkilâtından bâhis olan birinci bölüm, kanunun derpiş ettiği teşekküllerin uzuvlarını ve bunların seçim tarzlarını vuzuhla tesbit etmektedir. Ticaret vekâletini bu teşekküllerin nezdinde temsile memur edilen umumî kâtibin vazife ve salâhiyetlerine dair olan 9 neu madde lâyihanın en esaslı hükümlerinden biridir. Filvaki ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarının ana vazifesi küçük büyük bütün

tacir ve sanayicilerin faaliyetlerinin memleket içinde olduğu kadar memleket dışında da millî menfaatlara uygun olarak gelişmesini, meslekî ahlâk ve tesanüdün korunmasını, millî emek, istihsal ve iş hayatının en iyi şekilde kuvvetlenip kıymetlenmesini temin olduğuna göre meslekî olmaktan ziyade umumî menfaatleri temsilen memur edilen umumî kâtibin bu vazifeyi hakkiyle ifa edebilecek salâhiyetleri haiz olması zaruridir. Şu cihet te unutulmamalıdır ki, tacirleri gerek ferden ve gerek heyeti umumiyesi itibariyle mücerret umumî menfaata hizmet eden birer şahsiyet veya teşekkül adedmeğe imkân yoktur. Tacirlerin faaliyet sahalarında kazanç teminini ön safta tutmaları meslekin bünyesinde ve mahiyetinde mündemiç bir mefhumdur. Yeter ki kazanç teminini güden bu faaliyet daima meslekî ve millî menfaatlara uygun bir şekilde cereyan etsin. Çünkü tacir de millî camiada diğer meslekler kadar lüzumlu soysal bir vazife görmektedir. İşte Encümenimiz bu mülâhazadan mülhem olarak ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarının ve ticaret borsalarının kuruluşuna dair olan birinci maddede bu teşekküllerin iki esaslı vasfını: meslek hizmetlerini ve halk hizmetlerini görmekle mükellef birer teşekkül olduğunu tebarüz ettirmekte fayda mülâhaza etmiştir. Bu maksatla kurulmuş olan ticaret ve sanayi ve esnaf odalarının vazifeleri ikinci bölümde, bazı hususiyetler arzeden ticaret borsalarının yine aynı mahiyetteki vazifeleri üçüncü bölümde toplanmış müşterek, müteferrik hükümler dördüncü

bölümün mevzuunu teşkil etmiştir. Ceza hükümlerinden bahsolan beşinci bölüme gelince:

Encümenimiz 30, 31, 32, 33 ve 34 ncü maddelerin tanziminde kanunun esaslı hükümlerinin müeyyidesiz kalmamasına ve aynı zamanda umumî mevzuatımızla ahenktar olmasına hususi bir itina göstermeyi vazife bilmiştir. Bu cümleden olmak üzere ağır ve maksadı aşan bir müeyyide şeklinde tecelli eden kara listeye ithal ve teşhir cezaları projeden çıkarılmış ve teşekküller idare heyetlerine inzibati mahiyeti aşan nihai derecede kaza salâhiyeti verilmesi doğru görülmemiştir. Nitekim oda veya borsaya vaktinde kaydolunmayan veya borsa dışında muamele yapanlardan 31 nci madde hükümleri dahilinde alınacak üç veya on misli ücret esas ücret veya aidatın tezyidinden başka bir şey değildir. 32 nci maddeye tevfikân katî olarak verilecek para cezaları ise mahiyet ve neticeleri itibariyle inzibati vasıftadırlar.

Yukarıda arzolunan tadillerle yeni baştan

kaleme alınan lâyiha havalesi veğhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
Çorum	Zonguldak	Konya
Münir Çağıl	Ş. Devrin	G. Gültekin
ntalya		Balıkesir
N. Aksoy		O. Niyazi Burcu
Bingöl		Denizli
Feridun F. Düşünsel		Haydar Günver
Hatay	Kastamonu	Kayseri
Bekir S. Kunt	Abidin Binkaya	R. Özsoy
Kocaeli	Kocaeli	Manisa
S. Yargı	S. Artel	A. Tümer
Manisa	Rize	Sinob
K. Orer	Dr. Saim Ali Dilemre	C. Atay
	Tokad	Trabzon
Kaydiye ve senelik aidata		F. A. Barutçu
muhalfim		
S. Atanç		

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/890

Karar No. 7

29 . XII . 1942

Yüksek Reisliğe

Ticaret vekilliğince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetinin 28 . XI . 1942 tarihli toplantısında verilen karar üzerine Yüksek Meclise takdim edilmiş olup tetkiki encümenimize de havale buyurulmuş olan «Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve Esnaf odaları kanunu projesi», ilişik gerekçesi ve Adliye encümeni mazbata ve tadilleriyle birlikte, Ticaret vekili hazır bulunduğu halde okundu.

Mevzuun bilhassa millî teşkilâtlanma bakımından ihtiva ettiği ehemmiyete ve tesirleri geniş ve devamlı olacak esas kanunlardan birisine taallük eylemekte bulunmasına nazaran, evvel-emirde heyeti umumiyesi itibariyle muhtelif cep-helerden incelenmesinde fayda görülerek geniş konuşmalar yapıldı:

Memleketimizde

a) Memleketimizde ticaret odaları:

1292/1876 tarihli İslahat fermanına dayanmaktadır. Daha önceleri Lonca adı altında benzeri görevleri olan teşekküllerin bulunduğu ve hattâ bu durumda tarihin kaydettiği ilk teşekkülün, hudutlarımız dahilinde Efes'te kurulduğu malûmsa da ne bunlar ne de benzer vaziyette olan Avrupa Gilde/ Cilt ve korporasyonları ve kararlarındaki mühim hususiyetler dolayısıyla bu günkü Ticaret ve sanayi odalarının menşei sayılmamaktadır.

13 zilkade 1292/1876 tarihli İslahta fermanında, «Ziraat, sanayi ve ticaretin ıslahı ve tek-siri», kurulmuş olan «Ticaret nezareti» nin vazife asliyesi olarak gösterilmiş ve bu kayde müs-

teniden neşrolunmuş 13 haziran 1292 tarihli kararname ile:

— Bir «Meclisi ziraat ve ticaret»

— Lâzımgelen mahallerde erbabı hırfet ve sanayiden müntehap fahrî âzadan mürekkep birer «Cemiyeti müşavere»;

— Dersaadet, vilâyat, elviye, kaza merkezlerinde sair memleketlerde cari olduğu gibi beynet-tüccar maruf ve muteber zevatan müntehap ve Ticaret nezaretinin tasdiğiyle tâyin olunmak üzere «Ticaret Cemiyet» leri;

Teşkilî derpiş edilmişti. Bu hükme istinaden ilk defa İstanbul'da 11 rebiyülevvel 1293 - 1876 tarihinde 24 âzadan mürekkep olarak bir « Ziraat ve ticaret cemiyeti» kuruldu.

Bu husustaki buyrultuda :

Bu cemiyetler tarafından matlûp olacak sây ve gayretin vatan ve millete bir hizmet olacağı tebarüz ettiriliyordu.

— Safer 1297 - 1880 de « Derseadet Ticaret odası »,

— 29 Receb 1297 de « Derseadet sanayi odası »,

— ve yine aynı tarihte « Derseadet Ziraat odası » teşekküllerine inkisam etti ve 27 şubat 1304 - 1887 tarihinde ise yeniden her üçü birleştirilmek suretiyle « İstanbul Ticaret sanayi ve Ziraat odası » kuruldu.

1298 tarihli eski düsturun ilk ciltlerinde mevcut bu teşekküllere ait nizamnamelerden, diğer vilâyet merkezlerinde de mümâsil teşekküller tesisine çalışıldığı anlaşılmakta ve o tarihteki Fransız mevzuatının seyri takip edildiği görülmektedir.

b) Borsalara gelince :

« Ticaret odası teşkil kılınmış olan şehirlerin münasip ve ticaretgâh olanlarında Devlete ait ve kâffesi Ticaret nezaretine merbut » birer borsa küşadı 10 receb 1302 - 1885 tarihli umumî borsalar nizamnamesiyle kabul edilmiş ve 26 eylül 1304 ve 31 mayıs 1326 tarihli nizamnamelerle simsar ve tellâllar hakkındaki hükümler konmuştur.

Bu suretle, ve teessüs etmiş fiili vaziyetin 1302 tarihli nizamname hükümlerine telifi suretiyle ilk borsa da 1885 de İstanbul'da « Esham ve tahvilât borsası » olarak kurulmuş ve ticari muameleler İstanbul'da 1924 tarihinde ve İzmir' de yirminci asr başlarına kadar han kö-

şelerinde gayrimuntazam olarak devam etmiştir.

c) Halen cari hükümler ve tatbikatın gösterdiği neticeler :

1. Halen cari hükümler :

22 nisan 1341 tarihli 655 sayılı kanuna istinadettir. 12 maddeden ibaret olan bu kanun yeni hükümler vazı suretiyle Ticaret ve sanayi odalarına ait eski hükümleri ortadan kaldırmış, fakat borsalara ait kanun metninde hiç bir kelime mevcut bulunmadığından 1302 tarihli izamnâmenin bu husustaki hükümleri baki kalmıştır.

Bu kanun belli başlı merkezlerde ve bu arada İstanbul ve İzmir'deki odaları millileştirmek gaye ve hedefine istinadediyordu.

Bu kanunun 2 nci maddesi hükmüne istinaden yapılmış olan 137 maddelik nizamnamenin . . . . maddesinde baki kalmış borsalara ait hükümlere dayanılarak Borsalar hakkında da hükümler vaz edilmiş olduğu gibi, aynı kanunun 4 ve . . . . neu maddesine dayanılarak neşrolunan 21 eylül 1341 tarihli « Esnaf cemiyetleri teşkilâtnamesi » ile de esnafa ait işler nizam altına alınmıştır.

655 sayılı kanun ve nizamnamesi hükmi şahsiyeti haiz odalara vücut vermekte, borsaları ve esnaf teşekküllerini bunlara bağlamakta ve heyeti unumiyesini vekâletin murakabesi altına almakta ve muvakkat kongreler derpiş etmektedir.

2. Sayıları :

— Halen 106 şehir ve kasabamızda birer Ticaret ve Sanayi odası,

— Bunlardan 23 nde ayrıca birer Ticaret, 2 sinde birer Hayvan borsası,

— Ve bütün memleketimizde ceman 210 Esnaf Cemiyeti vardır.

3. Bütçeleri :

1940/41 rakamlarına göre :

— Oda bütçelerinin yekûnu 679 139 lira 55 kuruş,

— Borsa bütçelerinin yekûnu 527 215 lira 60 kuruş,

— Esnaf Cemiyetleri bütçeleri hakkında rakam elde edilememiştir.

Oda bütçeleri içinde 490 liraya kadar düşenler olduğu gibi, 210 000 liradan aşağı düşmeyenler de vardır. Borsa bütçeleri ise 3 000 lira ile 140 000 lira arasındadır. Memur maaş-

ları bu bütçelerde mühim yekûnlar tutmakta ve bazen % 69 a kadar yükselmektedir.

4. **Âza adetleri:**

Bu hususta resmî rakam elde edilememiştir. Maamafih 1939/40 istatistik yıllığı rakamlarına nazaran :

— Sanayi ve küçük sanatlarla meşgul nüfusumuzun sayısi :

Umumî nüfusumuzun % 1. 3 üne tekabül etmek üzere 654 421,

— Ticaretle meşgul nüfusumuz :

Umumî nüfusumuzun % 1. 3 üne tekabül etmek üzere 218 308,

Nakliyat işleriyle meşgul nüfusumuzun sayısi :

Umumî nüfusumuzun % 0. 7 si olmak üzere 121 616,

olduğuna ve bunların içinde yaşı 25 den aşağı olanlar 233 188, faal nüfusumuzun yekûnu 7 921 205 bulunduğuna göre bunun takriben onda birine tekabül etmek üzere 761 145 vatan-daş, bu müesseselerle doğrudan doğruya alâkalı bulunmaktadır.

5. **Tatbikatta görülen vaziyet :**

Odalarımız itibariyle :

Bunlardan 20 kadarı istisna edilirse mütebaki odalardan mühim bir kısmı ismen mevcut, sadece resim, harç, kaydiye ücreti tahsiliyle meşgul ve buna mukabil âzasına hiç bir nevi hizmet ifası imkânına malik değildir. Bilhassa, 655 sayılı kanunun 4 ncü maddesi hükmüne tevfikân 20 kuruş tescil harcı vermekle mükellef bulunan ve aded itibariyle mühim yekûn tutan esnaf, küçük tâcir, küçük sanatkârlar, odalarda kendi meslekî ihtiyaç ve menfaatleri bakımından bir teşekkül mevut olmadığmdan sadece haraçgüzar vaziyettedir. Odalar iç teşkilâtının muhtelif meslekler ihtiyaçlarına göre tanzim edilememiş olması tüccarın odaya bağlanmasına ve bu müesseseleri kendi meslekî ihtiyaç ve menfaatlerinin de tetkik ve in'ikâs merkezi halinde görerek benimsemelerine mâni olmuştur.

Borsalara gelince :

Hükmi şahsiyetleri yoktur. Odaların muntazam varidat merkezleri halindedir. İç teşkilâtları, odalardaki vaziyetin aynıdır, yani muhtelif kısım tüccarın her birine ait menfaat ve ihtiyaçlara göre tertip edilmiş değildir. Gerek ticaret gerek millî politika bakımından çağımızın

zaruri kıldığı hizmetlerden en mühimlerini bile yapacak vaziyetten uzaktır.

Nizamnamenin 68 nci maddesine istinaden en sonuncusu 1935 senesinde olmak üzere şimdiye kadar yapılmış beş kongrede eksiklikler ve bir çok ihtiyaçlar tebarüz ettirilmiş ve memleketimizdeki mevzuatın esas itibariyle iktibas edildiği memleketlerde husule gelmiş tekâmül ihtiyacı bizde de duyulmuş olduğundan 655 sayılı kanunun tadili ittifakla istenmiştir.

Diğer memleketlerdeki vaziyet :

Diğer memleketlerde bu müesseselerin takip ettiği tekâmül ve istihaleler iki sistem etrafında toplanmaktadır :

1. «Kendi kendini sevk ve idare» denilen sistem, yani bu müesseseleri ihtiyari, kendi kendilerini idare eder ve âzasına temin ettiği menfaatler nispetinde inkişaf edebilir hususi cemiyetler telâkki eden memleketlerin tarzı ;

2. Bunların millî hayat ve teşkilâtlanmada oynadıkları mühim rolleri derpiş ederek resmî ve mecburi hale sokmuş memleketlerin şekli.

Odalar bakımından

1. **İngiltere :**

Birinci yolu takip etmiş memleketlerin başında gelir. Bu memlekette ilk ticaret odası, 1783 tarihinde Glasgo'da tesis edilmiş, bunu 1881 de tesis edilen ve halen dünyanın en büyük ticaret odası olan Londra odası ve diğer İngiliz odaları takip etmiştir. Bu odaların : «Ticaret işleriyle en uzaktan alâkalı olan hususlara kadar her şeyi düşünmek, toplamak ve ilgililerin muntazaman istifadesine amâde tutmak» cümlesiyle hülâsa edilmekte olan başlıca hizmet istikâmetleri şunlardır :

1. Millî ticareti, gemiciliği, sanayii memleket içinde ve dışında takip, teşvik ve himaye etmek ;

2. Bunlara ait istatistik malûmatı ve haberleri muntazaman toplamak ;

3. Bunların menfaat ve himayelerini temin eden mevzuatı, tadilâtı tesbit ve temine çalışmak ;

4. Bunlarla meşgul olanlar arasındaki ihtilâfları hakem suretiyle halle çalışmak ;

5. Bu gayelerle alâkalı ve bu geyelere hizmet edecek her şeyi yapmak.

1929 tarihli İngiliz Şirketler kanununun 17 nci bendi (Companies Act Section 17), bu teşekküllerin ayrıca, menfaat gayesi takip etmek şartıyla limited halinde teşekkülünü de

kabul etmektedir.

İngiliz ticaret odaları devamlı meslek komiteleri heyetlerince idare edilmekte ve bunlar dışında vilâyet ve belediyelere ait bütçe ve vergiler, nakliyat tarifeleri, dış ticaret, ticari hesaplar, ticari tedrisat, demiryollar tarifeleri, gümrük tarifeleri, mahallî ve umumî malî komite, alâmeti farika, üniversite, umumî işler, tahkim gibi komiteleri de ihtiva etmektedir.

Bu mülâhazalar İngiliz odalarını :

1. Büyük Britanya adaları haricinde de sayısı bini aşan İngiliz ticaret odaları tesisine;
2. Aralarında Britanya'daki odalar itibariyle, bir «Assication», İmparatorluk itibariyle bir federasyon vücade getirmeğe;
3. İngiltere İmparatorluğu Ticaret konseyi, (British Imperial Council of Commerce), İmparatorluk eezası arasında alış veriş ve kendi kendine yeterliği gayelerini takiple mükellef olup parolası «İngiliz ol ve İngiliz malı al» cümlesi olan ve bu propagandayı neşriyat, öğretici filimler, sergiler ve seyahatlerle yayan (Empire Marketing Board), İmparatorluk İktisat konferansı, Olumpia Fuarı ve diğer bir çok gemicilik, sanayi, ticaret istihbaratı mevzulu cemiyetler teşkiline veya bu teşekküllerle teşriki mesai ve tesisi irtibata sevk etmiş ve bu kısım mesailerini itibariyle geniş nisbette Devlet sevk ve idaresini ve malî yardımını kabul ve temin etmişlerdir.

Hariçteki İngiliz Ticaret odaları idare heyetlerinin İngiliz olması şarttır. İngiliz teşkilâtı arasında şayanı kayıt olan bir cihet, kurulmuş cemiyetler yoluyla, cenebi memleketlerden herhangi birine ticari seyahat yapacak İngilizlerin, o memleket hakkında öğrenilmesi faydalı malûmatı da cem ve telifika ve avdetinde tevdiâ mecbur edilmesi ve o memleketle herhangi bir ticari anlaşma veya muahede teşebbüsü halinde bu notların celbi veya bunları vermiş olanların şahsen dâvati suretiyle istifade olunmasıdır. Bu bakımdan ticaret odaları «İngilterenin kolu, gözü, kulağı, ticari düşüncelerinin toplanıp kıymetlendirildiği ve ticari telkinlerin ilgililer istikametinde yayıldığı» millî dimağ olarak tavsif edilmektedir.

Yine bu odaların daima zinde ve ayakta tuttuğu millî şuur, millî disiplin, millî, ticari ahlâk sayesinde ki, muayyen servet derecesini aşmış her İngiliz kendisini millî politikanın tahakkuk ve inkişafında otomatikman yer ve vazife almış

duymakta ve servetini ve ticaretini kendi şahsi menfaati değil millî menfaat ve icaplar emrinde saymaktadır.

Petrol tarihi bunun en parlak misalleriyle doludur: Dizel motorlarının keşfi ve İngilizlerin elinde petrol membar yokluğu vaziyetinin doğuracağı neticelerin salâhiyetli makam tarafından bir tek toplantıda oda mümessillerine mahrem izahı, muayyen nisbet fevkinde servet sahibi bütün İngiliz tüccarını türlü adlar ve bahanelerle varlıkları pahasına dünyayı tarayarak İngiltereyi süratle en büyük petrol havzalarına sahip bir memleket haline getirmeğe kâfi gelmiştir.

1920 senesinde tesis edilmiş olup bizim de âzası bulunduğumuz Beynelmîlel Ticaret Odası da İngiliz odalarının telkin ve teşebbüsü ile kurulmuştur.

2. Şimalî Amerika Birleşik hükümetleri:

Bu memlekette ilk ticaret odası 1768 de, yani henüz İngiliz müstemlikesi bulunduğu devrede Nevyork'ta İngilizler tarafından tesis edilmiştir. Amerika istiklâlini ele aldıktan sonra bu oda Nevyork hükümeti Ticaret Odası adıyla millileştirilmiştir. Nevyork dışındaki Amerika Ticaret odaları sistemi:

1. Ya federasyon
2. Ya korporasyon

esaslarına dayanır. Bunlardan birinci usulde odalar âzaları ticaret grupları tarafından seçilmiş bir merkezi idare konseyi tarafından idare olunur. Amerika ticaret odalarının daha büyük bir ekseriyeti tarafından tatbik edilmekte olan korporasyon sistemine gelinece; bunlarda odaların idaresi âzaların alelâde şirketlerdeki idare meclisleri tarzında çalışmak üzere seçecekleri bir müdürler heyeti (Board om Menagers) tarafından tedvir olunur.

Nevyork odasına gelinece, bu odanın teşkilâtı, bütün şehir halkının iştirak hakkı olduğu umumî bir şehir mitingi kanaliyle vücade getirilmiştir. Nevyork Hükümeti dahilinde cari «Town Miting» yani refandum usulüne nazaran, bir çok mühim işlerin ancak bu mitinge iştirak edenlerin ekseriyetiyle kabili ifa olması ve Nevyork Ticaret Odasının bu reylerle iki bin âza ile iştirak salâhiyeti bulunması odayı oldukça müessir vaziyette tutmaktadır.

Şimalî Amerika Birleşik Hükümetlerinde Ticaret odaları memleket müdafaasını temin edecek bir millî tesis olarak ele alınmış olup

« bu kabil ticari temsil heyetlerinin kurulması uğrunda sarfolunacak mesai, bütün iyi vatandaşların gaye edinmesi gerekli » bir iş olarak tavsif olunmuştur.

Bu mülâhazanın sevkiyle 1912 de Cumhuriyet Reisi ve Ticaret nazırının iştirakiyle, « Amerika ticari menfaatleri mevzuunda müşterek ve ahenkli düşünce ve hareketleri temin gayesiyle » bir toplantı yapılmış ve bunun neticesi olarak bütün Şimalî Amerika Birleşik Hükümetlerini şâmil « Millî Birleşik Amerika Ticaret odası » adlı bir teşekkül vücade getirilmiştir.

Bu oda :

1. Mahallî teşekküllerden, ticaret odalarından, ve ticaret odası rolü oynamakta ve fakat (Board of Trade) unvanı taşımakta olan teşekküllerden;

2. Hususi sanayii temsil eden ticari asosyasyonlardan :

Müştekkildir. Her teşekkül müsavatan reye sahiptir. Masrafa senelik varidatının miktarına göre % yarımından âzami 700 ve asgari 10 dolar konmak üzere iştirak eder. Kararlar yıllık toplantılarda mevcut âzanın üçte ikisinin ekseriyetiyle verilir. Her Hükümet için kabul edilmiş âzami âza miktarı 1224 dür. Bu rakamlara ecnebi memleketlerdeki odalar da dahildir. Bu odanın senelik varidatı 600 000 doları mütecevazdır.

Odanın işleri 25 kişiden mürekkep ve müntehap bir müdürler heyeti tarafından tedvir olunur. Bu âzalar işlerinden bir reis, dört reis vekili ve veznedar olarak altı kişi seçerler. O da münhasıran komiteler marifetiyle idare olunur. 12 âzadan mürekkep daimî bir icra komitesi ve ihtiyaca göre davet veya teşkil edilen diğer ihusias komiteleri de vardır.

Millî Ticaret odasının, icrai ve teşrii rolü olan bütün Devlet teşkilâtıyla sıkı münasebetleri vardır. Millî bütçe, daimi tarife komisyonları, anlaşma ve para politikaları ilh.. gibi bir çok işler ve kanun projeleri ve bunlara ait prensip meseleleri bu oda âzasının mütalâasına arz olunur.

3. Almanyada :

1934 tarihine kadar Almanyada üç çeşit teşkilât vardı.

1. — Resmî ve kanunla teşkil edilmiş odalar,

2. — Hususi serbest asosyasyonlar,

3. — Bunların ikisi ortası bulunanlar.

Almanyada Ticaret odaları ilk defa 1802 de Napolyon tarafından tesis edilmiş olduğu için uzun müddet Fransız sistemi tesirleri altında kalmış ve tarihi gelenekler sevkiyle muttarit bir şekil alamamıştır.

20 agustos 1934 tarihli bir Hükümet kararnamesi Alman Ticaret odalarını İktisat vekâleti emrine aldı. Vekâlet bu kararname ile oda reis ve âzalarını intihap ve azil ve oda faaliyeti mutlak olarak tanzim salâhiyetini almıştır.

Ticaret odaları reis ve âzaları, istişari bir meclis ile birlikte idareyi temin ederler. İstişari heyet âzası reis tarafından seçilir. Ve vekâletçe tasdik olunur. Kararnamenin hükümlerine muhalif diğer mevzuat ilga edilmiştir. Aynı kararname Almanyada Ticaret odaları merkezi teşkilâtı olan (Deutsche Industrie und Handelstag) ı da hükümleri altına almaktadır.

4. Fransa'da :

Fransa'da ilk Ticaret odası 1599 da Marsilya şehir meclisi tarafından kurulmuştur. Bu oda şehire ait ticari mevzular dışında konsolosların seçiminde, terfiinde ve yakın Şarkta ki konsoloslukların teftişinde de vazife almıştır.

1700 de diğer vilâyet merkezlerinde de bu teşkilâtı temin eden bir kararname neşrolunmuş, 1789 da hepsi kapatılmış ve nihayet 24 ilkkânun 1804 tarihli kanunla Napolyon tarafından yeniden açılmıştır.

Memleketimizdeki bu mevzua dair kanun ve nizamnameler Fransız mevzuatı esaslarını ihtiva etmekte olduğundan, fazla tafsilât zait görülmüştür.

1908 ve 1924 de yeni bazı esaslar konmuş, fakat odaların resmî ve bizdekilere benzer karakteri esas itibariyle değiştirilmemiştir.

Fransada ticaret odaları arasında asosyasyon teşkili memnu olduğundan ancak «Ticaret ve Sanayi odaları sendikası» vücut bulabilmiştir.

Bu sendika, iki odadan müteşekkil olup birisi işçileri ve diğeri iş verenleri temsil etmektedir.

Vazifesi, ticari, sımayi, zirai meseleleri, tetkik icabında kongreler akd ve âzaları arasında hakemlik, yardım sendikaları, hayır müesseseleri müstahdemin idarehaneleri kurmak gibi işlerdir.

Bu harp sırasında bir müddet serbest kalmış

olan Fransa'da yeni rejim aynen Alman usulünü tatbik cihetine gitmiştir.

5. İtalya'da:

İtalya'da evvelce Fransız sistemi mevcut bulunmakta idi. 18 haziran 1931 kanunu ile bu odalar «Vilâyet Ekonomik Konsey» liklerine kalbedilmiştir.

Bu konseyler mahallî vâlinin reisliğinde korporasyon nezaretince tâyin edilmiş reis vekili ve riyaset komitesi âzaları, ve şube şeflerinden mürekkeptir. Bunlar haricindeki âzaları şunlardır:

1. Korporasyon müfettişi;
2. Mıntaka ziraat müfettişi;
3. Mıntaka ziraat dairesi müdürü;
4. Orman milisleri mümessili;
5. Nafia müdürü;
6. Vilâyet veterineri.

Bu konseyler ticarete, ziraate, nafiaya ait işler dışında iş ve işçi işleriyle ve istihsalâtın inkişafı mevzularıyla uğraşır. Dahiliye ve korporasyon nazırlarının teklifi üzerine Kırıl tarafından istar edilecek kararname ile ilga edilebilirler.

6. Japonya'da:

İlk Ticaret odası «Oska tüccarları meclisi» nin ticaret ve sanayi odasına kalbi suretiyle 1878 de vücuda getirilmiştir. Japon odalarının faal ve temsili olmak üzere iki kısım âzası vardır. Temsili âzalar oda meclisini teşkil eder. Ve faal âzaların intihabında rey verirler.

1927 tarihli Japon Ticaret ve Sanayi odaları kanununun ana hatları şunlardır:

Odalar hükmi şahsiyeti haiz. Vazifeleri ticaret ve sanayi inkişafını temin ve tahabında teşkil edildiği şehir dışında mıntakalardaki ihtiva edebilir. Teşekkül vekâletini tasdikıya tekemmül eder. Oda faaliyeti aşağıdaki hususlara taallük edebilir:

Ticaret ve sanayi üzerine raporlar, bunlara yardım, hakemlik, vazifesine müteallik akitler ve şehadetnameler, istatistik, taharriyat, diğer ticaret ve sanayi in terakkisine hâdim her nevi hususat. Hükümete, talep üzerine veya doğruca mütalâa beyanı, tüccar ve sanayicilerden her türlü malûmat talebi hakkına malik. Konsey âzası elli kişi. Hizmet müddeti dört yıl. Yıllık umumî toplantı yapar. Muayyen meseleler umumî toplantıda karar altına alınır. Odayı reis temsil eder. Ticarete ait kontrol da reisçe yapılır. Bir umumî kâtibi var. Millî müşterek mesele ve

gayelerinin tesbit ve takibi maksadiyle bir millî Japon ticaret ve sanayi odası kurulabilir.

7. İsviçre'de:

Bern ve Bieldeki iki ticaret ve sanayi odası haricinde İsviçre ticaret ve sanayi odaları tamamen hususi mahiyette cemiyetlerdir.

9 ilkkânun 1929 tarihli kanuna göre menşe şahadetnamesi vermeğe federal ticaret teşkilâtına yardıma, ithali tahdit edilmiş maddeler hakkında ithal lisansları vermeğe ve diğer tedbirlerde icrai vazife almağa memur edilebilirler. Âzalar mıntaka dahilindeki tüccar ve sanayicilere munhasır olup şirketler, şirket olarak giremez. Âzalarından biri girer. İsviçre odaları İsviçre Kanunu medenisininin 60 ncı maddesine istinaden teessüs ederler.

8. Belçika'da:

1802 de Napolyon tarafından tesis edilmiş olan ticaret ve sanayi odaları Fransa'ya mütenazır değişiklikler geçirdikten sonra nihayet 1875 de, hükümetçe teşkil edilmiş odaların lağvı suretiyle serbest ve ihtiyarî teşekküller halini almışlardır. Çalışma sistemleri İngiliz tipidir.

27 haziran 1921 tarihli kanuna müsteniden Brüksel'de Belçika ticaret ve sanayi odaları millî federasyonu unvaniyle bir birlik vücade getirilmiştir. Bu birlik:

1. Ticaret ve sanayi odalarıyla;
2. Ticaret ve sanayi inkişafıyla ilgili diğer teşkilât mümessillerinden terekküp eder.

Gayesi: Millî menfaate ait hususlarda hareket ve fikir iştiraki temini, müşterek menfaatlerin müdafaası, her nevi ticari ve sımai meseleleri tetkik ve raporlar tanzimi gibi işlerdir.

Federasyon kararları, diğer serbest teşekküller için ihtiyaridir.

Hükümetle münasebeti: 1875 tarihli kanunun mucip sebepler lâyihasında hükümetçe lüzumunda reyi sorulacağı ve icabında muayyen tetkikler için ihtisas erbabından mürekkep tecrübeli kimselerle bu maksatla komisyonlar teşkili isteneceği yazılıdır.

9. Danimarka'da:

Kopenhag'da bütün Danimarka tüccarlarının ve sanayicilerininin kaydedilmek mecburiyetinde oldukları bir tüccarlar birliği 1605 tarihinden itibaren muhtelif istihaleler geçirerek, liman, belediye ve Devlete ait muhtelif hizmet-

ler de almak suretiyle vücuda getirilmiş bulunmaktadır.

Bundan başka Danimarka tüccarları federasyonu namıyla bir teşekkül ile bu teşekkülün vilâyetlerde icra komitesi mahiyetinde üç şubesi vardır.

10. Finlandiya'da :

1917 tarihli kararname ile yarı resmî ve daha ziyade İngiliz tipi esasları dahilinde tesis olunmuştur. Helsingfors'da nerelerde oda açılabilirliğini tâyin hakkını da haiz bir merkezî oda vardır. Odaların asosyasyon teşkil edebilmeleri bazı kayıtlara bağlanmıştır.

11. Hollanda'da :

Hollanda ticaret odaları 1920 tarihli kanunla kurulmuş resmî Devlet teşekkülleridir. Masraflarını teşkil harçlarıyla temin ederler. Âza olabilmek için Hollanda hudutları dahilinde mukim ve Hollanda vatandaşı olmak mecburidir.

Odalar, toptancılar ve perakendecileri temsil eden iki kısımdan mürekkep, Hükümet, belediye ve mahallî idarelerin mesleklerine ve ticari mevzuata müteallik hususlarda müşaviri vaziyetindedir. Umumî reisten başka, şube reisleri ve bir Umumî kâtip vardır, hepsi müntahaptır.

12. İsveç'te :

İlk oda Stokholm'da 1858 de teşkil edilmiş olan tüccarlar birliğinin 1902 de odaya kalbi suretiyle vücuda getirilmiş ve diğer şehirlerde de buna benzer teşekküller bunu tâkip etmiştir.

1916 da ihtiyari olan bu odalar kendilerine resmî hüviyet verilmesini istemişler ve aynı tarihli kanunda arzu edenlere bu imkân ve aynı zamanda Devletin malî yardımını temin olunmuştur. Bugün bir tanesi hariç hep bu vaziyettedir. Her biri müteaddit ticari ve snai, bahri, millî birlik ve teşekküllerle teşriki mesai ederler. İskandinav memleketleri arasında ticari kongre fikri ve Stokholm odası tarafından ileri sürülmüştür.

Teşkilât ve çalışma tarzı İngiliz sisteminin aynı kalmıştır.

13. Norveç'te:

Vaziyet İsveç'in ayındır.

14. İspanya'da :

İspanyol Ticaret odaları, 1911 tarihli kanuna müstenid resmî korporasyon teşekkülüdür. Ticaret odaları kendi mesleki hizmetleri dışında muhtelif vazifelerle tavzif edilmiş ve faaliyetinin heyeti umumiyesi itibariyle Ticaret ve sanayi nezaretinin kontrol ve emri altına konmuştur.

Maamafih, sırf ticari işlere ait meselelerinde serbestilerini muhafaza etmişler ve Falansist rejimden sonra da bu vaziyette kalmışlardır. Ayrıca Ziraat ve Maden odaları da vardır.

15. Balkan memleketlerinde odalar ana hatlarıyla eski Fransız tipinin ayındır.

16. Sovyet - Rusya'da :

Rus Ticaret odaları Rus Ticaret komiserliğinin bilhassa harici ticaret işlerinde bir şubesi halindedir. 1921 de tesis ve 1927 de bazı sâlihîyetlerle takviye edilmişlerdir.

Ticaret heyetleri sevk ve kabulünde ve ticari müzakerelerde vazifedarlardır.

Borsalar

Aşağıda hulâsatan kaydolunan izahların da göstereceği veçhile borsalarda her bakımdan ticaret ve sanayi odalarına mütenazır bir vaziyet arz etmektedir.

İngiltere'de :

17 nci asırda, bilhassa dış memleketler mahsulâtını getiren, alan ve satanların muayyen kahve ve lokantalarda toplanmasıyla başlamış ve 19 ncu asır başlarında kahve, pamuk, maden, yün, tiftik, hububat, kuru meyveler.. ilh. gibi belli başlı her ithal, tekrar ihraç ve dahilî istihlâk mevzuu madde için kurulmuş ayrı ayrı asosyasyonlar bu kahve ve lokantaların yerini tutmuştur. Tamamen hususi ve ihtiyari teşekküller mahiyetinde olmalarına rağmen mevzuu oldukları maddeler itibariyle liman, depo, finansuman, kondismanyan, albitraj, kontratipler kliring ve tasfiye sandıkları, umumî mağazalar gibi vücuda getirmiş oldukları esasî tesisat, bu asosyasyonlar salonlarında iş yapanlara bahsettikleri her nevi emniyet ve kolaylıklar temin ettikleri ticari ve teknik aletleri malûmat bunları fiili inhisar vaziyetine sokmuştur. Meselâ İngiltere pamuk borsası olan Liverpool Cotton Association, yalnız İngiltere dahilindeki mesai ve tesisatın sahibi değil aynı

zamanda Şimali Amerika, Mısır ve Adana yerli pamuklarının standart tiplerini de vücade getirmiş ve bütün dünyada cari pamuk kontratiplerini tesis etmiş olan ve dünya rekoltunu ve vasıf değişikliklerini müstemirren tâkip eden muazzam bir teşekküldür. Bu asosyasyonlar satışlarını umumiyetle auction dene kapan usuliyile yaparlar. Teşkilâtları İngiltere kambiyo borsası teşkilâtına benzer. Âzalıkları mahduttur. Gayet sıkı meslekî disiplin ve ahlâk kayıtları vardır. Bazılarında âza olabilmek iki ilâ üç bin sterlinge mal olduğu gibi, salonlara devam edebilmek ayrıca senede 100 - 50 sterlin arasında yıllık ve ayrıca bu miktara yakın dühuliyeye vermeğe bağlıdır. Âza memurlarından bir veya ikisini muayyen şart ve teahhütlerle, yine yıllık haricinde dühuliyede vererek borsa salonlarına girebilmesini temin edebilir. Bunlardan Brocker denen tellâl kısmı kendi hesabına muamele yapamaz. Dealer veya Jopper denen kısım ise hem alıcı hem satıcı sıfatlarıyla teklif yapar, yani şu kadara alacağım, şu kadara satacağım der.

Şimalî Amerika Birleşik Hükümetlerinde :

Amerika'da aynen tatbik edilmekte olan İngiltere tipi asosyasyonlar haricinde, Amerika zincirleme kooperatif sisteminin bir hususiyeti halinde mıntaka merkezlerinde istihsal kooperatifleri tarafından vücade getirilmiş ve âzaları bu kooperatiflerden ibaret olan borsalar vardır. Kooperatif halinde idare edilen bu borsalara âzasını teşkil eden kooperatifler umumiyetle beş sene müddetle mallarını kendi salonlarında satmak üzere kontratla bağlanırlar. Bundan başka, gerek Şimalî ve Cenubî Amerika'da gerek dominyonlarda yün, tütün, deri, kürklü deri en başta olmak üzere bir çok mahsullerin toptan satışları hemen hasren oksion yani kapan yerlerinde muayyen tarihlerde yapılır. Bu kapan yerlerini tesis ve işletme işi de hususi şirketler elindedir.

Diğer memleketlerde :

Umumiyetle sıkı Devlet kontrolü altındadır. Salonlara kayıtlı olanlardan maadası giremez. Bunlar hem yıllık aidat hem dühuliyeye verirler. Bazılarında kayıtlı olmıyan alâkalı tüccarın da bir âza veya kayıtlı tellâl refakatinde salonlara girmesine müsaade olunur. Bunlar her defasında yüksek bir dühuliyeye vermekle

mükelleftirler. Borsalar, taşıdıkları unvan neden ibaret olursa olsun;

— Arz ve talebi karşılaştırmak;

— Fiyat hareketlerini ve muameleleri kayıt ve takip etmek;

— Her madde piyasasına müessir her türlü istatistik kanuni, ahdi malûmatı muntazaman cem ve takip eylemek;

— Örf ve teamülleri tesbit ve muhafaza, teslim, tesellüm, tediye şartlarını, nümune alma, hakeme müracaat, tasfiye .... gibi hizmetlere tavassut,

— Bilhassa her maddeye ait ana alım, satım şartlarını etraflı bir şekilde arkalarında muhtevi kontratipiler tesis etmek; gibi vazifeleri görürler.

Vadeli muamelât borsaları :

Hasren bu kabîl muamelelerle meşgul borsalar bulunduğu gibi icabettirdiği ihtimamla bu çeşit muameleleri de tescil eden borsalar çoktur. Bu nevi borsaların meşru ticari spekülasyon yoluyla bir taraftan müstahsilin, istihsalden önce mahsulünü paraya kalbetmesini temin ve bir taraftan riski kısmen tüccara nakil bakımından ehemmiyet ve faydaları malûmdur. Bu kabîl borsalarda muamele hemen hasren standartları teessüs etmiş mallar üzerine yapılır. Tasfiye sandıkları ve hakem heyetleri bu nevi borsaların layenfek cüzüdür.

Netice:

Derpiş edilen bu mülâhazalar üzerinde cereyan eden konuşmalarda varılan kanaatlar şunlar olmuştur:

1. Ticaret ve sanayi odaları ve onlara bağlı teşekküller her memlekette millî politikanın başlıca faal merkez ve vasıtalarından biri halini almışlar ve memleketimiz mevzuatının istinat ettiği devrelerdeki vaziyete nazaran esaslı değişiklikler ve inkişaf kaydetmişlerdir.

2. Bu teşekküller pek ziyade muhtaç olduğumuz millî tüccar zümremizi kuvvetlendirmek, millî ticaret ahlâkını korumak, millî menfaat icaplara uygun fikir ve hareket birliği tesis etmek ve bu istikametlerdeki hükümet mesaisini tamamen müsmir hale getirmek emrinde, hakikî disiplin mektepleri ve millî kurulma ve korunma merkezleri halindedir;

3. Bu memleketin sıkıntılarının büyük bir kısmı, ticaret sahasının bu milletin çocukları ta-

rafından lâzîmi derecede ele alınamamış olmasından doğmaktadır. Tüccar yalnız bu memleketin alm terinin kıymetlendirilmesi eline emniyet edilmiş olan adam değil, bu memleketin refahı, huzuru ve istikrarı ve iç gelişimin de büyük mesai ve mesuliyet payı da olan devamlı ve hakikî menfaatin ancak millî menfaat ve icaplara uyan menfaat olduğunu bilen ve buna inanmış olan adamdır.

Bu mülâhazalarla, hem bu mülâhazaları tatmin, hem de mevcut mevzuatımızdaki eksiklikleri itmam maksadiyle tanzim edildiği görülen lâyiha ittifakla müzakereye şayan görülmüş ve Ticaret vekilinin Adliye encümeninin tertip, tadil bakımından lâyihaya verdiği şekil ile mutabık olduğu yolundaki beyanatı da dinlenerek her iki metin okunmak suretiyle maddelerin müzakeresine geçilmesine karar verilmiştir.

Maddeler

Madde 1. — Bu madde etrafındaki görüşmeler şu üç nokta etrafında toplanmıştır:

a) Bu maddede gösterilen unvanlar altında teşekkül, ancak Ticaret vekâletince mi teşkil edilebilecektir?

b) Esnaf tâbiri Ticaret kanununda mevcut olmadığına ve hiç bir kanunumuzda da tarif edilmiş bulunduğu nazaran bu kelime ile kimler kastedilmiş olacaktır?

c) Bu teşekküller kendilerine gerek bu kanunla gerek mevzuatla verilmiş bir kısım vazifelere ve bu meyanda ticaret sicilli tutmak, menşe şahadetnameleri vermek.. gibi salâhiyetlere nazaran âmme müessesesi hükmünde değildir?

Bunlardan (a) fıkrasına müspet cevap vermek hususunda ittifak edilmiş olmakla beraber, 655 sayılı kanunda da mevcut olan bu kaydın tatbikatta karşılaştığı müşküller ve bazı ecnebi Ticaret odalarına, «Ticaret odası» tâbirinin, bir ecnebi dilde karşılığını kullanmalarına müsaade şeklinde takip edilmiş hal şekli ve bu kabil odaların müteakabiliyet esası üzerinden bize de yabancı memleketlerde tesisinde mevcut faydalar ve nihayet bizzat memleketimiz menfaatları bakımından temin edebilecekleri menfaatlar nazara alınarak, bu kanunun müteferrik hükümler kısmında teemmülü lüzumunda da birleşmiştir.

b fıkrasındaki süale gelince: Ticaret kanununun küçük taciri tarif eden 13 ncü maddesi hükmüne ve bu tarife mütenazır olarak Kazanç ve

muamele kanunlarında mevcut tariflere ve bunların «Esnaf» ı da içine almakta olmasına nazaran, esnaf kelimesi yerine «Küçük tacir ve küçük sanatlar» tâbirinin ikamesi yolundaki teklif ekalliyette kalmış ve buna mukabil, esnaf tâbirinin, küçük sanatkârı da ihtiva eden küçük tacir mânasında kullanılmış olduğunun bu madde sonuna eklenmesi ve bu suretle beynennas daha ziyade şayi olan «esnaf» tâbirinin muhafazası ekseriyetle kararlaştırılmıştır.

c fıkrasındaki suale gelince :

Malûm olduğu üzere, âmme hukuku hükmi şahsiyetlerinin neveleri, âmme idareleri, âmme müesseseleri ve Devlet iktisadi teşekkülleri olarak üçe ayrılmakta olup, Ticaret ve Sanayi odaları ve borsalar ve Esnaf odaları, bunlardan ikinciler için lüzumlu olan: 1) hükmi şahsiyeti haiz olmak, Devlet kontrolü altında âmme hizmetiyle de tavzif edilmiş bulunmak, 3) kanunla teşkil edilmiş olmak vasıflarını tamamen haiz bulduklarında şüphe yoktur. Türk Ceza kanununun 279 ncü maddesi tatbikatı ve Memurin Muhakemat kanunu bakımından Büyük Millet Meclisinden çıkmış kararlar da bunu müeyyittir. Bu itibarla âmme müessesesi tâbirinin madde de zikredilmiş olup olmamasının netice üzerinde müessir olup olmayacağı ve 3499 sayılı Avukatlık kanununun 22 ncü maddesi 1 ncü fıkrasında «Avukatlık, âmme hizmeti mahiyetinde bir meslektir» şeklinde olan kanuni hükme de nazara alınarak münakaşa edilmiş ve netice de hükmi şahsiyeti haiz olacakları, Ticaret vekilliği tarafından kurulacakları, bu vekillığe bağlı olacakları da lâyihada ifade edilmekte olduğuna nazaran, tabiatıyla âmme müesseseleri mahiyetinde olacakları hususu, bir rey muhalife karşı ekseriyetle kabul edilmiştir.

Adliye encümeninin birinci maddesi bu mülâhazalarla ve tadilen ilişik şekilde birinci madde olarak kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 2. — Hükümetin ikinci maddesindeki esasların Adliye encümenince bazı tadilâtlarla 24, 26, ve 27 ncü maddelere nakledildiği görülmüş ve bu encümence 2 ncü madde metni olarak bırakılmış kısım esas alınarak münakaşa ve bu madde son fıkrasındaki salâhiyetin fevkalâde zamanlara münhasır olacağı Ticaret vekilinin izahatından anlaşıldığından, bu fıkranın muvakkat maddeye alınması suretiyle, tadilen 2 ncü madde olarak kabulünde birleşmiştir.

Madde 3. — Hükümetin 3 ncü maddesiyle

Adliye encümeninin 3 ncü maddesi birbirini mütaakap okunarak Adliye encümeni metni, vüzu-hu temin edecek ilâve ile kabul edilmiştir.

Madde 4. ve madde 5. — Hükümetin 4 ve 5 nei maddesinin Adliye encümenince 4 ve 5 nei maddelerle 9 neu madde hükümleri meyanına tadilen alındığı görülmüş ve Adliye encümeni teklifi esas alınarak, bu encümenin 4 ncü ve 5 nei madde teklifleri, 4 ncü ve 5 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 6. — Hükümetin 6 ncı maddesiyle birlikte okunarak Adliye encümeni teklifi tadilen 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir. Bu madde son fıkrasında yazılı umumî kâtiplerin Meclis toplantılarında rey sahibi olmadan bulunacakları ve mezuniyet veya herhangi sebeple yoklukları halinde muavinleri, yoksa vekillerinin bu vazifeyi ifa edecekleri tabiidir.

Madde 7. — Hükümetin 7 nei maddesinin Adliye encümenince tadilen 7, 8, 13 ve 18 nei maddelere alındığı görülmüş ve 7 nei madde olarak, Adliye encümeninin 7 nei madde teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 8. — Adliye encümeninin Hükümetin 7 nei maddesindeki bir hükmü tadil suretiyle vücutta getirdiği bu teklif encümenimizde uzun münakasaları mucip olmuş ve âzadan üçünün lââkal Belediye kanununun 89 neu maddesi hükmüne mütenazır bir şekil verilmesi yolundaki ısrarına mukabil ekseriyetle Adliye encümeni metni kabul edilmiştir.

Ekalliyetin noktayı nazarı: Bu teşekküllere, âzasının daha çok ve daha yakından benimseyeceği bir şekil vermekteki faydalardır. Ekseriyet ise, heyet âzası, teşekkül üyeleri tarafından serbestçe devam etmiş bir intihabın neticesi olarak taayyün etmekte olduğuna göre, Vekillikçe yapılacak intihabın, bu suretle her biri ayrı ayrı reis de olabilecek kabiliyette olmak üzere belirtilmiş kimseler arasında yapılacağı ve binaetice ekalliyet tarafından ileri sürülen menfaatlar tamamen mevcut olmakla beraber, böyle bir muamele en ayrıca istihsal edilebilecek menfaatlar da olacağı merkezindedir.

Madde 9. — Hükümetin 8 nei maddesindeki esasların Adliye encümenince 9 ve 23 ncü maddeler olarak tadilen kabul edildiği görülmüş ve Adliye encümeni 9 neu maddesi esas alınarak, tadilen ve tavzihan 9 neu madde olarak kabul olunmuştur.

Madde 10. — Hükümetin 9 neu maddesinin Adliye encümeni teklifinde 21 nei maddeye alındığı ve 10 neu maddesinin ise 22 nei maddeye kalbedildiği ve 11 ve 24 ncü maddeleri tevhit ve tadil suretiyle bu 10 neu maddeye vücut verildiği görülmüştür.

Bu esas kabul edilerek, Adliye encümeninin 10 neu maddesi tadil ve ilâvelerle 10 neu madde olarak onaylanmıştır. Bu maddenin (e) fıkrası sonuna yapılmış ilâve ile, millî bakımdan fayda görülen hallerde beynelmilel teşekküller de kurabilmesi istihdaf ve g fıkrası metniyle adres kitapları ve her türlü öğretici, yayıcı, tarıhtıcı filim ve neşriyat da kast edilmiştir. f fıkrasında mevcut «panayırlar ve fuarlar» kelimeleri üzerinde durulmuş, bunlardan ikincisinin aynı mânaya gelmekte olmasına nazaran tayyır hakkındaki teklif, fuar kelimesi dilimizde beynelmilel karakteri haiz olanlara alem olduğu ileri sürülerek ekseriyetle kabul edilmemiştir.

Madde 11. — Bu madde hükmünün Ticaret vekilinin iltihakiyle yeniden tedvin edildiği görülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Hükümet teklifinde bu madde esasları 12 ve 24 ncü maddelerde gösterilmektedir.

Adliye teklifi esas alınarak, ufak tadillerle kabul edilmiştir.

Madde 13. — Bu madde hükmü Hükümet teklifinin 7 nei ve 8 nei maddesinde mevcut bulunmaktadır. Adliye encümeni teklifi esas alınarak, tadilen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Bu madde esasları Hükümet teklifinde 20 nei madde de mevcut bulunmaktadır. Adliye encümeni teklifi esas alınarak, tadil ve ilâvelerle kabul edilmiştir.

Madde 15. — Bu madde esasları Hükümet teklifinde 19 neu madde de mevcut bulunmaktadır. Adliye encümeni sıra ve teklifi esas alınarak tadil ve tavzihan kabul edilmiştir.

Borsaların, ehemmiyetli alış verişlere hasrı iştigal etmesi bu teşekkülden beklenen fayda ve rolün iktifat edilebilmesi için zaruri bulunduğundan, nizamnamede bu mülâhazanın nazara alınması ve borsa teşkil edilecek mahallerin hakikî ticari faaliyete sahne mahaller olmasına dikkat ve itina olunması ve borsa ticari teknik ve işleyişine girmeyen veya sığmayan «bazar» ve «kapan» şekilleri üzerinde de Hükü-

metce tetkikler yapılarak, bu mekanizmanın, memleketin çeşitli ihtiyaçları bakımından ikmalî şayanı tavsiye görülmüştür.

Madde 16. — Hükümet teklifinde 23 ncü madde. Adliye encümeni sırası nazara alınarak tadilen kabul edilmiş ve tellallar, fiyat takarrür ve ihtizazlarında ehemmiyetli rol oynamakta ve nevama bu bakımdan hakikî zabıta ve teminat mefhumiyle alâkalı bulunmakta olduğundan, bunların, intihap, sayı ve vasıflarına ait hükümler üzerinde esaslıca durularak nizamnamede tavih edilmesi faydalı olacağına ittifak edilmiştir.

Madde 17. — Bu madde Hükümetin 21 ncü maddesiyle ilgilidir. Adliye encümeni metni aynen kabul edilmiştir.

Madde 18. — Hükümet teklifinde madde 7 inci madde fıkraları. Adliye encümeni teklifi tadilen kabul edilmiştir.

Madde 19.— Hükümet teklifinde madde 14, 22, 26. Adliye encümeni teklifi esas alınarak, tadilen kabul edilmiştir.

Madde 20. — Hükümet teklifinde madde 14. Adliye encümeni metni esas alınarak tadilen kabul edilmiştir.

Madde 21 : ve Madde 22. — Hükümet teklifinde madde 9, ve madde 10 nu. Adliye encümeni teklifi esas alınarak tadilen kabul edilmiştir.

Madde 23 : ve madde 24 — Hükümetin 8 ncü maddesi. ve ikinci maddesi. Adliye encümeni metni esas alınarak tadilen kabul edilmiştir.

Madde 25. — Hükümetin 13 ncü maddesi. Adliye encümeni metni esas alınarak tadilen kabul edilmiştir. Bu maddede mevcut ajan ve ajanslık tâbirlerinin mümessilliğe kalbi hakkındaki teklif, aynı kelimenin Toprak mahsulleri ofisi ve Ziraat bankası kanunlarına da girmiş olduğu beyanıyla ekseriyetle reddedilmiştir.

Madde 26. — Hükümet teklifinde 2 ncü maddede. Adliye encümeni teklifi tadilen kabul edilmiştir.

Madde 27. — Hükümet teklifinde Merkez odaları ve federasyonlara dair olan 15, 16, 17 ve 18 ncü maddeler karşılığı. Bu maddeler Adliye encümeni teklifi ile birlikte karşılıklı okunarak encümenimizde uzun münakaşaları mucip olmuş ve Ticaret vekilliğine Merkez odaları tesisi salâhiyeti verilmesi ve hiç değilse, odalar arasında fikir, hareket birliği tesisine hâdim

olacak, Hükümet merkezinde, ve bir çok memleketlerde yapıldığı ve faydası görüldüğü şekilde, bütün odaları temsil edecek ve onlarla muhaberatta ve onlar hesabına Hükümetle temaslarda bulunacak ve Hükümetten direktif alacak bir merkezi oda tesisi imkânının kanunda muhafazası ve böyle bir teşekkülün Ticaret vekâletinin muhaberatını da azaltacağı ve mesaisini kolaylaştıracağı yolundaki mütalâalar ekalliyette kalmış ve böyle bir odanın yapabileceği hizmetler arasında sayılmış olan gayri meşru veya gayri kanuni rakabet vaziyetlerinde karar almak ve Ticaret vekilliğinin tasdikına arz etmek salâhiyetinin, bilûnum odalarca ve icabeden hallerde 13 ncü madde hükümlerine istinaden yapılabileceği ileri sürülmüştür.

Neticede bu madde, tadilen kabul olunmuştur.

Madde 28. — Karşılığı Hükümet teklifinde yoktur. Adliye encümenince eklenen bu hüküm, tadilen kabul olunmuştur.

Madde 29. — Hükümet teklifinde madde 1 hükümleri arasında. Adliye encümeni metni esas alınarak tadilen kabul edilmiştir.

Madde 30, 31, 32. — Encümenimizde teklif ve Hükümetçe bunlardan 31 ve 32 ncü maddeler hakkında, Hariciye vekilliğince de muvafık mütalâa beyan edilmekte olduğu ve musip görüldüğü şeklinde vâkı ifade üzerine yeni hükümler olarak eklenmiştir.

Ceza hükümleri

Madde 33. — Hükümet teklifinde madde : 28 Adliye encümeni teklifinde madde 30 tadilen kabul edilmiştir.

Madde 34. — Hükümette madde 29 Adliye encümeninde 31. tadilen kabul edilmiştir.

Madde 35. — Hükümette madde 30 Adliye encümeni teklifinde madde 32. tadilen kabul edilmiştir.

Madde 36. — Hükümette 31 Adliye encümeni teklifinde madde 33. Adliye teklifindeki b fıkrası muvakkat maddeye alınmak suretiyle ve tadilen kabul edilmiştir.

Madde 37. — Hükümet madde 33. Adliye teklifinde madde 34. tadilen kabul edilmiştir.

Madde 38. — Hükümet teklifinde madde 33. Adliye encümeni 35. Adliye encümeni metni aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat madde — Hükümet teklifinde mad-

de 2 ve madde 31 Adliye encümeni teklifinin 2 nei ve 33 ncü maddeleri.

Bu mazbatanın 2 nei maddeye ait kısmında arzedilmiş sebeplerle muvakkat madde olarak tedvin edilmiştir.

Madde 39. — Hükümet teklifinde madde 32. Adliye encümeninde 36. Adliye encümeni metni aynen kabul edilmiştir.

Madde 40. — Hükümette madde 34. Adliye encümeninde 37. tadilen kabul edilmiştir.

Madde 41. — Hükümet teklifinde madde 35. Adliye 38. Adliye encümeni teklifi aynen kabul edilmiştir.

Encümenimizde yapılmış tadillerde tamamen mutabakat halinde bulunduğu Hükümet adına Ticaret vekilince ifade edilmiştir.

Umumî Heyete sunulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

28 . XII . 1942

Reis	Bu. M. M.	Kâtip
Giresun	Manisa	Bilecik
<i>İ. Sabuncu</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>	<i>K. Gülek</i>
Âza		
Afyon Karahisar	Ankara	Denizli
<i>İ. Akosman</i>	<i>M. Eriş</i>	<i>T. Berkay</i>
Diyarbakır	Edirne	Erzincan
<i>V. N. Sünkitay</i>	<i>T. Göksel</i>	<i>S. Başotaç</i>
Eskişehir	Gaziantep	İçel
<i>E. Sazak</i>	<i>N. Pazarbaşı</i>	<i>Dr. M. Berker</i>
İstanbul	Kars	Kastamonu
<i>A. H. Denizmen</i>	<i>K. Arıklı</i>	<i>M. C. Bayar</i>
Konya		Rize
<i>A. H. Dikmen</i>		<i>F. Sirmen</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve
Esnaf odaları kanunu projesi*

MADDE 1. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseseleri olarak lüzum görülen yerlerde ve tâyin olunacak mntakalarda Ticaret vekâleti tarafından kurulur.

Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları menkul ve gayrimenkul mallara tasarrufa, vazifelerine müteallik akitleri yapmağa ve Ticaret vekâletinin muvafakatiyle istikraz akdine salâhiyetli ve husumete ehildirler.

MADDE 2. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları Ticaret vekâletine bağlı olup vekâletin teftiş ve murakabesine tabidirler, Ticaret vekâleti mntakanın iktisadi ihtiyaçları lüzum gösterdiği takdirde bu teşekkülleri lâğvetmek, faaliyet mntakalarını genişletmek, daraltmak veya değiştirmek ve uzuvlarından her hangi birini feshederek yeniden intihap ettirmek salâhiyetini haizdir. Ticaret vekâleti lüzum gördüğü takdirde Ticaret ve sanayi odalariyüle Ticaret borsalarını ve esnaf odalarını kısmen veya tamamen federasyonlara bağliyabilir. Esnaf odalarının lâğvında İktisat vekâletinin mütalâası almır.

Hükümet bu teşekkülleri ve onlara mensup meslek gruplarını âmme hizmetiyle tavzif veya âmme menfaatına müteallik olarak ittihaz ettiği tedbirlerin tatbikına memur edebilir.

Umumî hükümler

MADDE 3. — Tacir sıfatını haiz bilcümle hakikî ve hükmi şahıslarla Devletin, hususi idarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya iştirakleri olan hükmi şahsiyeti haiz müesseseler ve bunların şubeleri, buldukları mahallin Ticaret ve sanayi odalarına ve küçük tacir ve esnaf odalarına kaydolanmağa ve bundan sonra vaziyetlerine müteallik olan ve Ticaret kanununun hükmüne göre ticaret sicilline teşçil ve ilân edilmesi iktiza eden her türlü değişiklikleri vukularından itibaren en geç on beş gün içinde bağlı buldukları odalara bildirmeğe mecburdurlar. Ticaret ve sanayi oda-

sı bulunmıyan yerlerde ve kayıt ve bildirme işi ticaret ve sanayi odası ajanlığına yapılır.

Ticaret borsalarına dahil maddelerin alm satımı istihsali ve imaliyle iştigal eden bilcümle hakikî ve hükmi şahıslarla Devletin, hususi idarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya iştirakleri olan ve zikredilen maddelerin alm satımı, istihsal ve imaliyle alâkalı bulunan hükmi şahsiyeti haiz müesseseler, buldukları yerin ticaret borsasına kaydolanmağa mecburdurlar.

MADDE 4. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odalarının uzuvları şunlardır:

a) Ticaret ve sanayi odalarına, ticaret borsalarına ve esnaf odalarına kayıtlı âzanın esas iştigal mevzularına göre ayrılacakları meslek grupları tarafından seçilmiş 5 - 7 kişiden mürekkep meslek komiteleri (Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarına dahil olacak muhtelif meslekler ileride alâkalı vekâletler tarafından ayrı ayrı hükmi şahsiyeti haiz teşkilâta bağlandıği takdirde meslek komiteleri bu teşkilât tarafından seçilir.);

b) Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları meclisleri;

c) Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları idare heyetleri;

ç) Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları umumî kâtipleri.

MADDE 5. — Ticaret ve sanayi odalarına, ticaret borsalarına ve esnaf odalarına kayıtlı âza esas iştigal mevzularına göre ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları meclisleri tarafından piyasa teamülleri ve nizamnamede gösterilecek esaslar gözönünde tutularak gruplandırılır

MADDE 6. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları meclisleri meslek komitelerinin reislerinden teşekkül eder.

Bu teşekküllerin umumî kâtipleri, mntaka ticaret ve iktisat müdürleri, belediye iktisat işleri müdürü ve ziraat müdürü bu meclislerin rey sahibi tabii âzasıdır.

Ticaret ve sanayi odaları ve esnaf odaları meclisleri lüzum gördükleri takdirde ticari, sınai, malî ve alelûmum iktisadi mevzularda vukuf ve ihtisas sahibi olanlardan veya bu mevzularda tedrisatla işigal edenlerden fahrî âza seçmek salâhiyetini haizdirler.

MADDE 7. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları idare heyetleri bu teşekküller meclislerinin kendi âzası arasından seçecekleri 3 - 7 kişiden terekküp eder.

Bu teşekküllerin umumî kâtipleriyle mıntaka ticaret ve iktisat müdürleri idare heyetlerinin rey sahibi tabii âzasıdır.

İdare heyetleri kendi içlerinden ve seçilmiş âzadan bir reis ve bir reis vekili seçerler. İdare heyetlerinin kararlarına göre reis veya reis vekili ile umumî kâtinin müşterek imzaları bu teşekkülleri hukukan ilzam eder.

İdare heyetleri bu kanunun tatbikına ait nizamnamede tâyin edilecek vazifeleri görürler. Bu teşekkülleri mahkemelerde, resmî dairelerde resmî ve hususi, hükmi ve hakikî şahıslar nezdinde reis ve umumî kâtip müştereken temsil ederler.

MADDE 8. — Umumî kâtipler ücretleri alâkalı teşekküller bütçelerinden verilmek üzere Ticaret vekâleti tarafından tâyin olunur. Ticaret vekâleti lüzum gördüğü takdirde umumî kâtiplere bilûmum işlerinde yardım etmek ve ücretlerini teşekküllerden almak üzere umumî kâtip muavinleri tâyin edebilir.

Umumî kâtipler teşekküller idare heyetleri ve meclisleri tarafından verilen kararlara üç gün içinde Ticaret vekâleti nezdinde itiraz edebilirler. Bu itiraz bahis mevzuu kararların tatbikını durdurur. Ticaret vekâletinin kararı katidir ve bir hafta zarfında cevap vermediği takdirde itiraz reddolunmuş sayılır.

Umumî kâtipler mensup oldukları teşekküllerin memur ve müstahdemlerinin âmiridirler ve Ticaret ve iktisat vekâletleri tarafından ve kanun ve nizamnamelerle kendilerine tahmil edilen vazifeleri ifa ve bu teşekküller meclis ve idare heyetlerinin kararlarını tatbik ve bilûmum muamelelerini tedvir ederler.

MADDE 9. — Ticaret ve sanayi odalarının, Ticaret borsalarının ve esnaf odalarının bütçeleri Ticaret vekâletince hazırlanacak bir talimatnameye göre ihzar olunur ve bütçelerden

sarfiyat idare heyetlerinin kararı ve umumî kâtiplerin imzalarıyla yapılır.

MADDE 10. — Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve esnaf odaları her sene tahakkuk eden varidatlarının % 10 unu ihtiyat akçası olarak kanun ve nizamnamelerle tasrih edilmiş vazifelerin ifasma tahsis edilmek üzere Ticaret vekâletinin göstereceği millî bir bankaya tevdi mecburdurlar. Bu paradan Ticaret vekâletinin müsaadesi olmadan sarfiyat yapılamaz.

Ticaret ve sanayi odaları

MADDE 11. — Ticaret ve sanayi odaları ticaret ve sanayi erbabının müşterek işlerini tanzim etmek ve müşterek ahlâk ve tesanütlerini memleketin iktisadi menfaatleriyle ahenkli bir surette yürütmek ve inkişaf ettirmek ve Hükûmetçe bu sahada verilecek vazifeleri yapmakla mükellef olup bilhassa aşağıdaki işleri görürler :

a) Mahallî örf ve ticari teamülleri tesbit etmek;

b) Mevzuata uygun olarak umumî mukarerrat ittihaz etmek;

c) Ticaret ve sanayie ait meseleler hakkında Hükûmete ve belediyelere teklif ve temennilerde bulunmak;

ç) Hakem ve sulh heyetleri teşkil etmek,

d) Mahallî veya mıntakavi sergiler, panayırlar, fuarlar, umumî magazalar, depolar ve antrepolar, mevzu dahilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açmak, millî ve beynelmilel sergi ve panayırlara iştirak etmek ve bunların vekâlet mümessillik ve muhabirliğini deruhde ve ifa eylemek,

e) Ticaret ve sanat kursları açmak, kendi mevzuları dahilinde memleket içinde ve dışında talebe okutmak,

f) Evsaf kontroluna müteallik mevzuatın tatbiki için kanunların veya Ticaret veya İktisat vekâletlerinin emirleri dahilinde evsaf tesbit ve kontrolü yapmak,

g) Ticari emtianın vasıf, keyfiyet ve ke-miyetlerinin tâyin ve tesbiti için lâburatuvar ve bürolar tesis ve idare etmek veya bunlara iştirak eylemek,

h) Mevzularına müteallik her türlü tetkikat, tahkikat ve istihbaratı yapmak, resmî

makamlarca istenilen her türlü malûmatı vermek ve ehli-vukuf göstermek ve tâyin eylemek vekâletlerin kanunlara müsteniden verecekleri muhtelif vazifeleri görmek,

i) Nizamname ile tâyin olunacak vesika ve şahadetnameleri tanzim ve tetkik eylemek,

j) Mıntakalarındaki iktisadi ve ticari faaliyetlere ait her nevi endeks ve istatistikleri ve fiyat rayıçlarını kaydetmek,

Ticaret ve sanayi odaları dış memleketlerdeki konsolosluklar, ticaret mümessillikleri ve meslekî teşküllerle muhabere ve münasebette bulunurlar ve Ticaret vekâletinin muvafakatiyle millî ve beynelmilel meslekî teşküllere âza olurlar.

MADDE 12. — Ticaret ve sanayi odaları meclislerinin vazife ve salâhiyetleri şunlardır;

a) Meslek komitelerince yapılacak teklifler üzerine mevzuat dahilinde umumî mukarreat ittihaz, ticari ve iktisadi örf ve teamülleri tesbit etmek;

b) İdare heyetince verilecek senelik bütçe, aylık muvazene ve katî hesabı tetkik ve tasdik etmek,

c) İdare heyeti tarafından verilecek mevzuları müzakere ve intaç etmek;

ç) Vekâletler tarafından verilecek mevzuları tetkik ve intaç etmek;

d) İdare heyetince hazırlanacak hakem listelerini tasdik etmek;

e) Oda âzaları hakkında ihraç cezası vermek,

f) İdare heyeti âzalarını intihab etmek;

g) Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve Esnaf odaları federasyonları kurulduğu takdirde bunları âza seçmek.

MADDE 13. — Her ticaret ve sanayi odası mıntakası dahilinde resen veya Ticaret vekâletince görülecek lüzum üzerine ajanlıklar tesis edebilir.

Ajan olarak ajanlığın tesis olunduğu yerde ticari ikametgâhı olan bir tâcir veya fabrikatör tâyin edilebileceği gibi bu vazife oda tarafından nasbedilmiş bir memura da görülebilir.

Ajanlığın faaliyet sahası, vazife ve salâhiyetleri bağlı olduğu ticaret ve sanayi odası tarafından tesbit olunur.

Ajanlığın idarî masrafları alâkalı ticaret

ve sanayi odası bütresinden ödenir.

MADDE 14. — Ticaret ve sanayi odalarının gelirleri şunlardır:

a) Ticaret ve sanayi odaları tarafından teklif ve Ticaret vekâletince tasdik olunan kayıt ücretleri ve senelik aidat (Bu ücret ve aidat 5 000 liradan fazla olamaz.);

b) Yapılan hizmetler karşılığı olarak alınan ve miktarı alâkalı ticaret ve sanayi odasının teklif ve Ticaret vekâletince tasdik olunan ücretler;

c) Odalar tarafından tasdik edilecek veya verilecek vesikalardan alınan ve miktarı önceden Ticaret vekâletince tasdik olunan ücretler;

ç) Ticaret ve sanayi odaları tarafından kurulacak müesseselerden alınan varidat;

d) Ticaret ve sanayi odalarının kendi ihtiyaçları için tasarruflarında bulunan gayrimenkullerin iradı;

e) Hakem ve ekspertiz ücretleri

f) İlân ve neşriyat bedelleri;

g) Teberrular ve muavenetler;

h) Türlü gelirler;

i) Ticaret ve sanayi odaları odalara kayıtlı olanlardan miktarı kazanç vergisinin % 3 nü geçmemek üzere tâyin ve Ticaret vekâletinin tasvibine arzedecekleri munzam bir aidat tahsil ederler. Bu aidat kazanç vergisine tabi olan veya olmıyan hakikî ve hükmi şahıslardan alınır ve muhtelif şubeleri bulunan müesseseler için her şubenin bulunduğu mahallin ticaret ve sanayi odasına o şubenin kazanç vergisi nispetinde ödenir. Müessesenin umumî bilançosunda zarar tahakkuk etse bile kazanç temin eden şubenin bu munzam aidatı vermesi mecburidir.

Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve Esnaf odaları federasyonu

MADDE 15. — Ticaret vekâleti lüzum gördüğü takdirde muayyen bir iktisadi bölgeyi temsil etmek üzere bu bölgenin merkezindeki ticaret ve sanayi odasını merkez odası olarak tanzim eder. Bu bölgeye ait müşterek işler bölgeye dahil ticaret ve sanayi odalarının reis ve umumî kâtiplerinin iştirakiyle merkez odasında kurulacak mıntaka meclisinde müzakere ve karara reptedilir.

MADDE 16. — Ticaret vekâleti lüzum gördüğü takdirde merkezi Ankara'da olmak üzere Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve Esnaf odaları federasyonu kurulur.

Bu federasyonun uzuvları şunlardır:

- A) Federasyon umumî meclisi;
- B) Federasyon umumî kâtibi.

Federasyon umumî meclisi Türkiye'de mevcut ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları meclisleri tarafından seçilen ikişer mümessille bu odaların umumî kâtiplerinden tereküp eder.

Ticaret ve İktisat vekâletlerinin daire âmirleri ve diğer vekâletlerin birer murahhaslarıyla Ankara'da bulunan millî bankalar umum müdürleri ve Federasyon umumî kâtibi bu meclisin rey sahibi tabii âzalarıdır. Meclis senede bir defa ve Ticaret vekâletinin her davetinde toplanır.

Federasyon umumî kâtibi Ticaret vekâleti tarafından tâyin olunur ve ücreti Federasyon bütçesinden ödenir.

Umumî kâtip federasyonun daimî faaliyette bulunan uzvu olup Hükümet ve federasyon umumî meclisi tarafından tevdi edilen işleri tanzim ve ifa eder ve bu kanunun tatbikına mütaallik nizamname ile verilen diğer vazifeleri görür.

Umumî kâtip Ticaret vekâleti tarafından tasdik olunacak kadroya göre federasyon memurlarını 3659 numaralı kanun hükümleri dahilinde tâyin eder.

Federasyon bütçesi umumî kâtip tarafından hazırlanır ve Ticaret vekâletinin tasdikiyle tatbik edilir.

MADDE 17. — Federasyonun vazifeleri şunlardır:

- a) Ticaret ve sanayi odalarına, ticaret borsalarına ve esnaf odalarına mütaallik mevzuat üzerinde Hükümete tekliflerde bulunmak;
- b) Hükümet tarafından verilecek mevzular hakkında mütalâalarda bulunmak;
- c) Ticaret ve sanayi odalarının, ticaret borsalarının ve esnaf odalarının inkişafı için tedbirler almak;
- d) Mahallî usul ve teamüllerin birleştirilmesine çalışmak;
- e) Kanunlar ve nizamnamelerle ve Hükümetçe verilecek diğer vazifeleri ifa etmek.

MADDE 18. — Federasyonun gelirleri şunlardır:

- a) Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsaları ve esnaf odalarının bütçelerinden Ticaret vekâletinin tâyin edeceği nispetlerde ayrılan tahsisat;
- b) Neşriyat ve ilânat gelirleri;
- c) Yardım ve teberrular.

Ticaret borsaları

MADDE 19. — Ticaret borsasına dahil olacak maddeler borsanın teklifi ve Ticaret vekâletinin tasdikiyle taayyün eder. Bu maddelerin borsa dışında alım ve satımının yapılması yasaktır.

Ticaret borsasına kaydolunacak maddelere ve bunların borsada muamele görececek en az miktarlarına ait esaslar nizamnamede gösterilir.

MADDE 20. — Ticaret borsalarının vazifeleri şunlardır:

- a) Arz ve talebin muntazam bir şekilde karşılaştırılması suretiyle fiyat hareketlerinde nâzım olmak;
- b) Borsaya dahil maddelerin alım ve satımını tanzim ve tescil etmek;
- c) Hakem ve sulh heyetleri kurmak;
- d) Vadeli muamelâta karşılık olmak ve borsa idare heyeti tarafından idare edilmek üzere tasarruf sandıkları kurmak;
- e) Borsaya dahil maddelerin alım ve satımına mütaallik idarî kaideler ve örf ve teamül hükümleri vazetmek;
- f) Millî ve bevnelmilel piyasaları takip ederek bir fiyat istihharat sebekesi kurmak;
- g) İlahoratuvar ve teknik birvolar kurmak;
- h) Kanun ve nizamnamelerle ve vekâletlerce verilecek diğer vazifeleri görmek.

MADDE 21. — Ticaret borsaları meclislerinin vazifeleri şunlardır:

- a) Komitelerce yapılacak teklif üzerine mevzuata uygun olarak umumî mukarrerat itihaz ve ticari ve iktisadi teamülleri tesbit etmek;
- b) İdare heyetince tevdi olunacak senelik bütçe, aylık muvazene ve kati hesabı tetkik ve tasdik etmek;
- c) İdare heyeti tarafından verilecek mevzuları tetkik ve intaç etmek;
- d) Vekâletler tarafından verilecek mevzuları tetkik ve intaç etmek;

- d) İdare heyetince hazırlanacak hakem listelerini tasdik etmek;
- e) Borsa âzaları hakkında ihraç cezası vermek;
- f) İdare heyeti âzalarını intihap etmek;
- g) Ticaret ve sanayi odaları, Ticaret borsaları ve Esnaf odaları federasyonu kurulduğu takdirde bunlara âza seçmek.

MADDE 22. — Ticaret borsalarının gelirleri şunlardır :

- a) Ticaret borsaları tarafından teklif ve Ticaret vekâletince tasdik olunan kayıt ücretleri ve senelik aidat (Bu ücret ve aidat 5 000 liradan fazla olamaz);
- b) Yapılan hizmetler karşılığı olarak alınan ve miktarı alâkalı borsaca teklif ve Ticaret vekâletince tasdik olunan ücretler;
- c) Borsalar tarafından kurulacak olan müesseselerden alınacak varidat;
- ç) Teberrular ve muavenetler;
- d) Borsaların kendi ihtiyaçları için tasarruflarında bulunan gayrimenkullerin iradı;
- e) İlân ve neşriyat bedelleri;
- f) Hakem ve ekspertiz ücretleri;
- g) Türlü gelirler.

MADDE 23. — Kendi nam ve hesabına muamele yapmıyarak yalnız tüccar arasındaki alım ve satma tavassutu mutat sanat ittihaz eden ve hariçte başka bir işle meşgul olmıyan borsa araçlarına tellâl denir.

Borsaya dahil maddeler üzerinde tellâllardan başka kimse aracılık edemez.

Tellâlların vazife ve hakları, riayet edecekleri kaideler, tabi olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar nizamname ile tâyin olunur.

Esnaf odaları

MADDE 24. — Esnaf odaları küçük tacirlerin ve esnafın müşterek işlerini tanzim etmek, müşterek meslekî ahlâk ve tesanüdlerini memleketin iktisadi menfaatleriyle ahenkli bir surette yürütmek ve inkişaf ettirmek ve Vekâletlerce bu hususta verilecek vazifeleri yapmakla mükellef olup bilhassa aşağıdaki işleri görürler:

- a) Mevzularına müteallik mahallî örf ve teamülleri tesbit etmek,
- b) Mevzuata uygun olarak umumî mukar-

rerat ittihaz etmek,

c) Mevzularına müteallik meseleler hakkında Hükümete ve belediyelere teklif ve temennilerde bulunmak,

ç) Hakem ve sulh heyetleri kurmak,

d) Mevzularına müteallik sergiler, panayır- lar, fuarlar, depolar, kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açmak,

e) Mevzularına mutaallik kurslar açmak,

f) Mevzularına mutaallik muhtelif faaliyet sahalarına ait ticaret ve sanatlarda riayet edilmesi lâzımgelen ticari ve meslekî kaideleri, kanunların ve Ticaret ve İktisat vekâletlerinin emirleri dahilinde ifa etmek;

g) Millî ve beynelmîl sergi ve panayır- lara iştirak etmek ve bunların vekâlet mümessillik ve muhabirliğini deruhde ve ifa eylemek;

h) Mevzularına müteallik her türlü tetki- kat, tahkikat ve istihbaratı yapmak ve resmî makamlarca istenilen malûmatı vermek ehli- vuk göstermek ve tâyin eylemek ve Vekâletle- rin kanunlara müsteniden verecekleri muhtelif vazifeleri görmek;

i) Nizamname ile tâyin olunacak vesika ve şahadetnameleri vermek ve tasdik etmek.

Esnaf odaları dış memleketlerdeki konsö- lüklar, ticaret mümessillikleri ve meslekî teşek- küllerle muhabere ve münasebette bulunabilir- ler ve millî ve beynelmîl meslekî teşekküllere Ticaret vekâletinin müsaadesiyle âza olabilirler.

MADDE 25. — Esnaf odaları meclislerinin vazifeleri şunlardır:

a) Meslek komiteleri tarafından yapılacak teklifler üzerine mevzuat dahilinde umumî mukar- rerat ittihaz ve mevzularına müteallik örf ve teamülleri tesbit etmek;

b) İdare heyetince verilecek senelik bütçe, aylık muvazene ve katî hesabı tetkik ve tasdik etmek;

c) İdare heyeti tarafından verilecek mev- zuları müzakere ve intaç etmek;

ç) Vekâletler tarafından verilecek mevzu- ları tetkik ve intaç etmek;

d) İdare heyetince hazırlanacak hakem listelerini tasdik etmek.

e) Oda âzaları hakkında ihraç cezası ver- mek;

f) İdare heyeti âzalarını intehap etmek;

g) Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları federasyonu kurulduğu takdirde bunlara âza seçmek.

MADDE 26 — Esnaf odalarının gelirleri şunlardır:

a) Esnaf odaları tarafından teklif ve Ticaret vekâletince tasdik olunan kayıt ücretleri ve senelik aidat (Bu ücret ve aidat 500 liradan fazla olamaz);

b) Yapılan hizmetler karşılığı olarak alınan ve mikdarı alâkalı esnaf odasının teklif ve Ticaret vekâleti tarafından tasdik olunan ücretler;

c) Esnaf odaları tarafından kurulacak olan müesseselerden alınacak varidat;

ç) Teberrürler ve muavenetler;

d) Esnaf odalarının kendi ihtiyaçları için tasarruflarında bulunan gayrimenkullerin iradı;

e) İlân ve neşriyat bedelleri;

f) Hakem ve ekspertiz ücretleri

g) Türlü gelirler.

MADDE 27. — Ticaret vekâleti lüzum gördüğü ahvalde İktisat vekâletinin mütalâasını alarak her hangi bir yerdeki esnaf odasını kaldırdığı takdirde bu odaya mensup esnaf ve küçük tacirler mahallin ticaret ve sanayi odasına kaydolunurlar.

Ceza hükümleri

MADDE 28. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları aşağıda yazılı inzibat cezalarını tatbik ederler:

A) Tenbih;

B) Kara listeye ithal ve teşhir;

C) İhraç (Âzami müddeti bir senedir).

Tenbih ve kara listeye ithal ve teşhir cezaları teşekküllerin idare heyetleri tarafından verilir. Tenbih cezası âdi ekseriyetle ve kara listeye ithal ve teşhir cezası üçte iki ekseriyetle karar alınır.

İhraç cezası, verildiği müddete munhasır olup bu müddet içinde ticaret ve sanatın gerek doğrudan doğruya ve gerek bilvasıta icradan memnuiyeti müstelzimdir. İhraç cezaları ticaret ve sanayi odası, ticaret borsası ve esnaf odası meclislerinin âdi ekseriyet kararıyla verilir ve Ticaret vekâletinin tasdikiyle katilesir. İhraç cezaları ilân edilir.

Ceza mahkûmiyeti inzıbatı cezanın tatbikına mâni teşkil etmez.

MADDE 29. — Bu kanun mucibince kaydolma mükellefiyetine tabi olanlar işe başladıkları tarihten itibaren on beş gün içinde alâkalı oda veya borsalara kaydolunmazlar veya senelik aidatı ilk üç ay içinde ödemezlerse vermekle mükellef oldukları kayıt ücretinin ve aidatın üç misli kendilerinden tahsil olunur.

Borsaya dahil maddelerin borsa dışında alım ve satımı ile buna mütaallik muamele yapanlardan, bu maksatla borsadan başka yerlerde toplananlardan, nümune teşhir edenlerden ve gizli alış veriş yapanlardan yapılan işe ait borsa ücretinin on misli tahsil olunur.

Bu paralar hakkında alâkalı teşekküllerin idare heyetleri tarafından verilecek olan kararlar katî ilâm mahiyetinde olup icra dairelerince usulü dairesinde infaz edilir.

MADDE 30. — Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odaları meclisleri 200 liraya kadar (200 lira dahil) katî olarak para cezasına hükmederler. 200 liradan yukarı para cezalarında bu ceza ile mahkûm edilen ticaret ve sanayi erbabı alâkalı teşekkülün bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesi nezdinde verilen cezaya karşı itiraz edebilir. İtiraz müddeti kararın tebliğ veya tefhiminden itibaren bir haftadır. Ticaret mahkemesinin kararı katidir.

Beş lira bir gün hapis cezasına tahvil edilmek suretiyle para cezası yerine çektirilen hapis cezası 90 günü geçemez.

100 liradan fazla para cezasıyla mahkûm edilenlerin ticaret veya sanat yerlerinin bir ay müddetle kapatılmasına da hükmlunabilir.

Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve esnaf odalarının hükmedecekleri para cezaları şunlardır:

a) Ticaret ve sanayi odalarının ve ticaret borsalarının mevzuata uygun olarak ittihaz ettikleri umumî mukarrerata riayet etmeyenler 25 liradan 200 liraya kadar ve itiyat halinde 200 liradan 1 000 liraya kadar para cezasına mahkûm edilirler.

b) Esnaf odalarının mevzuata uygun olarak ittihaz ettikleri mukarrerata riayet etmeyenler 10 liradan 50 liraya kadar ve itiyat halinde 50 liradan 200 liraya kadar para cezasına mahkûm edilirler.

MADDE 31. — Aşağıdaki cezalar Ticaret vekâletinin yazılı talebi üzerine salâhiyetli asliye ceza mahkemeleri tarafından verilir:

a) Üçüncü madde mucibince ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarına ve esnaf odalarına kaydolunmadan ticaret ve sanatla iştigal edenlerden veya borsada muamele yapanlardan ticaret ve sanayi erbabı 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasına ve üç aya kadar hapis cezasına, küçük tacir ve esnaf 25 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasına ve üç aya kadar hafif hapis cezasına mahkûm edilirler.

b) Ticaret ve sanayi odalarına, ticaret borsalarına ve esnaf odalarına kayıtlı olanlardan esas iştigal mevzularına göre vücuda getirilen meslek grupları 2 nci maddenin ikinci fıkrası mucibince Hükümet tarafından âmme hizmetiyle tavzif veya âmme menfaatına müteallik olarak ittihaz edilen tedbirlerin tatbikine memur edildikleri halde bu suretle tavzif veya memur edilen grup âzaları kendi hisselerine isabet eden vazife, hizmet veya işi ifa etmezlerse bu vazife, hizmet veya işin tekabül ettiği kıymetin beş misline kadar para cezasıyla ve üç aya kadar hapis cezasıyla mahkûm edilirler.

Bu maddede yazılı para cezaları Ceza kanununun 19 ncu ve 24 ncü maddelerine göre hapse tahvil edilir.

MADDE 32. — Bu kanunun tatbikine müteallik nizamnameler Ticaret ve İktisat vekâletleri tarafından müştereken hazırlanır.

MADDE 33. — Bu kanunun neşriden itiba-

ren üç ay içinde Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi odalarıyla Ticaret borsaları kendi teşkilâtlarını bu kanun hükümlerine uydururlar. Diğer ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının bu kanuna göre yeniden teşkilâtlanması ve esnaf odalarının teşkili zamanını Ticaret vekâleti üç aydan az olmamak üzere bir mühlet vererek tâyin eder.

Bu kanunun, birinci fıkra mucibince, tatbik edildiği yerlerde 655 numaralı Ticaret ve Sanayi odaları kanunu ile bu kanunun 8 nci maddesinin 5 nci fıkrasını muaddil 916 numaralı kanun, 27 eylül 1341 tarihli Ticaret ve Sanayi odaları nizamnamesi, 27 eylül 1341 tarihli esnaf cemiyetleri talimatnamesi ve 3 nisan 1302 tarihli Umumî borsalar nizamnamesinin Ticaret ve zahire borsalarına ait hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 34. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 35. — Bu kanunu icraya Ticaret ve İktisat vekâletleri memurdur.

23 . XI . 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	H. Menemencioğlu	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
R. Peker	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A.F. Cebesoy	Sırrı Day
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.	
F. Engin	Dr. B. Uz	

ADLIYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları kanunu lâyhası

Umumî hükümler

Kuruluş

BİRİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları bu kanunda yazılı esaslar dairesinde halk ve meslek hizmetlerini görmek üzere iktisadi ihtiyaçların lüzumlu kıldığı yerlerde Ticaret vekilliği tarafından kurulur.

Bunlar hükmi şahsiyeti haiz olup bu kanunda (teşekkül) kelimesiyle ifade edilmiştir.

Teftiş ve murakabe

İKİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküller Ticaret vekilliğine bağlı olup onun teftiş ve murakabesine tabidirler.

Ticaret vekilliği bu teşekkülleri halk ihtiyaç ve menfaatlarının icaplarına göre kendi iştigal mevzularıyla alâkalı hizmetlerle vazifelendirebilir.

Kayıt mecburiyeti

ÜÇÜNCÜ MADDE — Taacir sıfatını haiz bileümle hakikî ve hükmi şahıslar ve Devletin, hususi idarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan hükmi şahsiyeti haiz müesseseler ve şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına ;

Küçük tacir ve esnaf buldukları yerin esnaf odalarına ;

Ticaret borsalarına dahil maddelerin alım ve satımı ile iştigal edenler de buldukları yerin ticaret borsalarına kaydolanmağa ;

Mecbururlar.

Birinci fıkrada yazılı şahıslar Ticaret kanunu hükmüne göre ticaret sicilline kayıt ve ilân edilmesi iktiza eden değişiklikleri vukuundan itibaren en geç 15 gün içinde bağlı buldukları odalara da bildirmekle mükelleftirler.

Bölüm : I

Ticaret ve sanayi odalarıyla, esnaf odalarının ve ticaret borsalarının teşkilâtı

Uzuvlar

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin uzuvları şunlardır :

- a) Meslek heyetleri ;
- b) Oda veya borsa meclisleri ;
- c) İdare heyetleri.

Meslek heyetleri

BEŞİNCİ MADDE — Meslek heyetleri nizamnamede yazılı esaslara göre ayrılan meslek mensuplarınca seçilecek 5 veya 7 kişiden tereküp eder.

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları
kanunu lâyihası*

Umumî hükümler

BİRİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları bu kanunda yazılı esaslar dairesinde meslek hizmetlerini görmek ve hükmi şahsiyeti haiz olmak üzere iktisadi ihtiyaçların lüzumlu kıldığı yerlerde Ticaret vekilliği tarafından kurulur.

Kuruluş

Bu kanunda «Teşekkül» kelimesiyle ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları;

«Esnaf» kelimesiyle Ticaret kanununun 13 ncü maddesinde tarif edilmiş olan küçük tacirler ifade edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküller Ticaret vekilliğine bağlı olup onun teftiş ve murakabesine tabidirler.

Teftiş ve murakabe

ÜÇÜNCÜ MADDE — Tacir sıfatını haiz bilcümle hakikî ve hükmi şahıslar ve Devletin, hususi idarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan hükmi şahsiyeti haiz müesseseler ve şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına;

Kayıt mecburiyeti

Esnaf buldukları yerin esnaf odalarına;

Ticaret borsalarına dahil maddelerin alım ve satımı ile işgal edenler de ayrıca buldukları yerin ticaret borsalarına kaydolanmağa;

mecburdurlar.

Birinci fıkrada yazılı şahıslar Ticaret kanunu hükmüne göre ticaret siciline kayıt ve ilân edilmesi iktiza eden değişiklikleri vukuundan itibaren en geç 15 gün içinde bağlı buldukları odalara da bildirmekle mükelleftirler.

Bölüm : I

Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarının ve ticaret borsalarının teşkilâtı

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin uzuvları şunlardır:

Uzuvlar

- Meslek heyetleri;
- Oda veya borsa meclisleri;
- İdare heyetleri.

BEŞİNCİ MADDE — Meslek heyetleri nizamnamede yazılı esaslara göre ayrılan meslek mensuplarınca seçilecek 5 veya 7 kişiden tereküp eder.

Meslek heyetleri

Meclisler

ALTINCI MADDE — Oda veya borsa meclisi meslek heyetlerinin her biri tarafından kendi aralarından seçilen ikişer müessilden tereküp eder.

Her teşekkülün umumî kâtibi mensup olduğu mecliste Ticaret vekilliğini temsil eder.

Idare heyetleri

YEDİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin idare heyetleri, her teşekkül meclisinin kendi âzası arasından seçeceği 3 - 5 kişiden tereküp eder.

Her teşekkülün umumî kâtibi idare heyetinde Ticaret vekilliğini temsil eder.

Idare heyeti reisi

SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin idare heyetlerinin reisleri heyetler âzası arasından Ticaret vekilliğince seçilir.

Umumî kâtipler

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerden her birinin nezdinde Ticaret vekilliğince tâyin edilen bir umumî kâtip ve icabında bir umumî kâtip muavini bulunur. Umumî kâtip mensup olduğu teşekkülün idare heyeti ve meclisi tarafından verilen kararlar aleyhine kendisine tevdi tarihinden itibaren beş gün içinde Ticaret vekilliğine itiraz edebilir. İtiraz kararın tatbikını durdurur.

Ticaret vekilliği dosyanın vürudundan bir hafta zarfında itirazı tetkik ederek verilen kararı bozar, değiştirir veya tasdik eder.

Bölüm : II

Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarının vazifeleri

Odaların vazifeleri

ONUNCU MADDE — Meslekî ahlâk ve tesanüdü halkın ihtiyaç ve menfaatleriyle ahenkli olarak muhafaza ve inkişaf maksadiyle kurulmuş olan ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarının vazifeleri şunlardır:

a) Meslek faaliyetlerine ait mevzular hakkında vekilliklere, vilâyet veya belediyelere teklif ve temennilerde bulunmak;

b) İşlerine mütaallik her türlü tetkikleri yapmak, resmî makamlarca istenilen malûmatı vermek, vekilliklerin kanunlara müsteniden verecekleri vazifeleri görmek;

c) Vasıflar kontroluna mütaallik mevzuatın tatbiki için Ticaret veya iktisat vekilliklerinden verilen talimatı yerine getirmek;

ç) Ticaret eşyasının vasıf, keyfiyet ve kemiyetlerinin tâyin ve tesbiti için lâboratuvar ve bürolar tesis ve idare etmek veya bunlara istirak eylemek;

d) Bölgelerindeki iktisadi ve ticari faaliyetlere ait her nevi endeks ve istatistikleri ve fiyat rayiçlerini kaydetmek;

ALTINCI MADDE — Odalar veya borsalar meclisleri meslek heyetlerinin her biri tarafından kendi aralarından seçilen ikişer zattan terekküp eder.

Meclisler

Dokuzuncu maddede yazılı umumî kâtipler mensup oldukları teşekküller meclisinde Ticaret vekilliğini temsil ederler.

YEDİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin idare heyetleri, her teşekkül meclisinin kendi âzası arasından seçeceği 3 - 5 kişiden terekküp eder .

İdare heyetleri

Her teşekkülün umumî kâtibi idare heyetinde Ticaret vekilliğini temsil eder.

SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin idare heyetlerinin reisleri heyetler âzası arasından Ticaret vekilliğince seçilir.

İdare heyeti reisi

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerden herbirinin nezdinde Ticaret vekilliğince tâyin edilen bir umumî kâtip ve icabında bir umumî kâtip muavini bulunur. Umumî kâtip mensup olduğu teşekkülün idare heyeti ve meclisi tarafından verilen kararlar aleyhine kendisine tevdi tarihinden itibaren beş gün içinde Ticaret vekilliğine itiraz edebilir. İtiraz kararın tatbikını durdurur.

Umumî kâtipler

Ticaret vekilliği dosyanın vürudundan itibaren bir hafta içinde itirazı tetkik ederek verilen kararı bozar, değiştirir veya tasdik eder. Ticaret vekilliğinin kararı katidir.

Umumî kâtipler mensup oldukları teşekküllerin memur ve müstahdemlerinin âmiridirler.

Bölüm : II

Ticaret ve sanayi odalariyle esnaf odalarının vazifeleri

ONUNCU MADDE — Meslekî ahlâk ve tesanüdü halkın ihtiyaç ve menfaatleriyle ahenkli olarak muhafaza ve inkişaf maksadiyle kurulmuş olan ticaret ve sanayi odalariyle esnaf odalarının vazifeleri şunlardır:

Odaların vazifeleri

a) Meslek faaliyetlerine ait mevzular hakkında vekilliklere, vilâyet veya belediyelere teklif ve temennilerde bulunmak;

b) İşlerine müteallik her türlü tetkikleri yapmak, resmî makamlarca istenilen malûmatı vermek, vekilliklerin kanunlara müsteniden verecekleri vazifeleri görmek;

c) Vasıfların ve tiplerin kontrolüne mütaallik mevzuatın tatbiki için Ticaret ve İktisat vekilliklerinden verilen talimatı yerine getirmek;

ç) Ticaret eşyasının vasıf, keyfiyet ve kemmiyetlerinin tâyin ve tesbiti için lâboratuvar ve bürolar tesis ve idare etmek veya bunlara iştirak eylemek;

d) Bölgelerindeki iktisadi ve ticari faaliyetlere ait her nevi endeks ve istatistikleri ve fiyat rayiçlerini kaydetmek;

e) Dış memleketlerdeki konsolosluklar, ticaret mümessillikleri ve meslekî teşekküllerle muhabere ve münasebette bulunmak ve Ticaret vekilliğinin muvafakatiyle millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere âza olmak;

f) Mahallî veya bölge sergileri, panayırlar, fuarlar, umumî mağazalar, depolar, mevzuları dahilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açmak, millî ve milletlerarası sergi ve panayırlara iştirak etmek ve bunların vekâlet, mümessillik ve muhabirliğini deruhde ve ifa eylemek;

g) Ticaret ve sanat kursları açmak, mevzuları dahilinde memleket içinde ve dışında talebe okutmak.

Meslek heyetlerinin vazifeleri

ON BİRİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları meslek heyetlerinin vazifeleri şunlardır:

- a) Oda meclisini teşkil edecek âzayı seçmek;
- b) Kendi mevzuları dahilinde faydalı ve lüzumlu gördükleri tedbirleri oda meclisine ve idare heyetine teklif etmek;
- c) Oda meclisi ve idare heyeti tarafından kendi meslekleri dahilinde bu kanun hükümlerine göre verilecek vazifeleri görmek;

Meclislerin vazifeleri

ON İKİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları meclislerinin vazifeleri şunlardır:

- a) İdare heyeti âzasını seçmek;
- b) Meslek heyetleri tarafından yapılacak teklifleri tetkik ve müzakere etmek;
- c) Mevzuatın verdiği salâhiyet dahilinde meslek mensupları için riayet edilmesi mecburi olan kararları vermek;
- ç) Buldukları yerin ticari örf ve teamüllerini tesbit etmek;
- d) İdare heyetlerince verilecek senelik bütçe, aylık muvazene ve katî hesabı tetkik ve tasdik etmek;
- e) İdare heyetleri tarafından verilecek mevzuları müzakere etmek;
- f) Alâkalı vekillikler tarafından verilecek mevzuları tetkik ve müzakere etmek;
- g) İdare heyetleri tarafından hazırlanacak hakem listelerini tasdik etmek;
- h) Oda âzası hakkında 30 ncu maddenin C bendinde yazılı disiplin cezalarını vermek;
- i) Bölgeleri dahilinde lüzum görülecek yerlerde ajanlıklar tesisine karar vermek.

İdare heyetlerinin vazifeleri

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları idare heyetlerinin vazifeleri şunlardır:

- a) Ticaret ve İktisat vekilliklerinin ve oda meclisinin mevzu-

e) Dış memleketlerdeki konsolosluklar, ticaret mümessillikleri ve meslekî teşekküllerle muhabere ve münasebette bulunarak icabeden malûmatı alıp vermek ve Ticaret vekilliğinin muvafakatiyle millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere âza olmak;

f) Mahallî veya bölge sergileri, panayırlar, fuarlar, umumî mağazalar, depolar, mevzuları dahilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açmak, millî ve milletlerarası sergi ve panayirlara iştirak etmek ve bunların vekâlet, mümessillik ve muhabirliğini deruhde ve ifa eylemek;

g) Ticaret ve sanat kursları açmak, mevzuları dahilinde memleket içinde ve dışında talebe okutmak, memleket ticaretini ilgilendiren neşriyat yapmak;

ON BİRİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları meslek heyetlerinin vazifeleri şunlardır: *Meslek heyetlerinin vazifeleri*

- a) Oda meclisini teşkil edecek âzayı seçmek;
- b) Kendi mevzuları dahilinde faydalı ve lüzumlu gördükleri tedbirleri oda meclisine ve idare heyetine teklif etmek;
- c) Oda meclisi ve idare heyeti tarafından kendi meslekleri dahilinde bu kanun hükümlerine göre verilecek vazifeleri görmek.

ON İKİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları meclislerinin vazifeleri şunlardır: *Meclislerin vazifeleri*

- a) İdare heyeti âzasını seçmek;
- b) Meslek heyetleri tarafından yapılacak teklifleri tetkik ve müzakere etmek;
- c) Mevzuatın verdiği salâhiyet dahilinde meslek mensupları için riayet edilmesi mecburi olan kararları vermek;
- ç) Buldukları yerin ticaret örf ve teamüllerini tesbit etmek;
- d) İdare heyetlerince verilecek senelik bütçe, aylık muvazene ve katî hesabı ve münakale taleplerini tetkik ve tasdik etmek;
- e) İdare heyetleri tarafından verilecek mevzuları tetkik ve müzakere etmek;
- f) Alâkalı vekillikler tarafından verilecek mevzuları tetkik ve müzakere etmek;
- g) İdare heyetleri tarafından hazırlanacak hakem listelerini tasdik etmek;
- h) Oda âzası hakkında 33 ncü maddenin «C» bendinde yazılı disiplin cezalarını vermek;
- i) Bölgeleri dahilinde lüzum görülecek yerlerde ajanlıklar tesisine karar vermek.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları idare heyetlerinin vazifeleri şunlardır: *İdare heyetlerinin vazifeleri*

- a) Ticaret ve iktisat vekilliklerinin ve oda meclisinin mev-

ata göre verecekleri karar ve direktifleri yerine getirmek ;

b) Bütçeyi, aylık muvazeneyi ve katî hesabı ve ona mütaallik raporu hazırlamak ve tasdik edilmek üzere oda meclisine vermek ;

c) Hakem listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere oda meclisine vermek ;

ç) 30 ncu madde hükümlerine tevfiikan ihtar ve tevbih cezalarını vermek ve disiplin takibatı yapmak ;

d) Oda memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azlini, terfi ve tecziyelerini icra etmek ;

e) Nizamnamede gösterilecek vesikaları tanzim ve tasdik etmek.

Bölüm : III

Ticaret borsalarının vazifeleri

Borsaların vazifeleri ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Ticaret borsalarının vazifeleri şunlardır :

a) Arz ve talebin muntazam bir şekilde karşılaştırılması suretiyle fiyat hareketlerinde nâzım olmak ;

b) Borsaya dahil maddelerin alım ve satımını tanzim ve tes-cil etmek ;

c) Vadeli muamelât karşılık olmak üzere tasfiye sandıkları kurmak ;

ç) Millî ve milletlerarası piyasaları takip ederek bir fiyat istihbarat hizmeti kurmak ;

d) Lâboratuvar ve teknik bürolar kurmak ;

e) Mevzuat dahilinde Ticaret vekilliğince verilecek diğer vazifeleri görmek.

Borsaya dahil olacak maddeler ON BEŞİNCİ MADDE — Borsa kurulan yerlerde hangi malların borsalarda alım ve satımının mecburi olduğu borsanın tekli-fi üzerine Ticaret vekilliğince tâyin ve ilân olunur.

Ticaret borsalarına kaydolunacak maddelere ve bunların borsada muamele görecek en az miktarlarına ait esaslar nizamnamede gösterilir.

Bölge içinde bu maddelerin borsa dışında alım ve satımı yasaktır.

Borsa tellâlları ON ALTINCI MADDE — Kendi nam ve hesabına muamele yapmıyarak yalnız alım ve satımda aracılığı meslek edinen ve başka bir işle uğraşmıyan borsa aracılarna borsa tellâlî denir.

Borsaya dahil maddeler üzerinde tellâllardan başka kimse aracılık edemez.

Tellâlların vazifeleri ve hakları, riayet edecekleri kaideler, tabi

zuata göre verecekleri karar ve direktifleri yerine getirmek;

b) Bütçeyi, aylık muvazeneyi, katî hesabı ve münakale tekliflerini ve bunlara mütaallik raporu hazırlamak ve tasdik edilmek üzere oda meclisine vermek;

c) Hakem listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere oda meclisine vermek ve alâkahların isteği üzerine hakem olmak;

ç) 33 ncü madde hükümlerine tevfikân ihtar ve tevbih cezalarını vermek ve disiplin takibatı yapmak;

d) Oda memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azlını, terfi ve tecziyelerini icra etmek;

e) Nizamnamede gösterilecek vesikaları tanzim ve tasdik etmek.

Bölüm : III

Ticaret borsalarının vazifeleri

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Ticaret borsalarının vazifeleri *Borsaların vazifeleri* şunlardır:

a) Borsaya dahil maddelerin alım ve satımını tanzim ve tes-cil etmek;

b) Alıcı ve satıcının teslim ve tesellüm ve tediye bakımın-dan mükellefiyetlerini, her tipin asgari vasıflarını itilâf husu-lünde tahkim, kondisyonman ve tasfiye şartlarını ve piyasa örf ve teamüllerinin gerektirdiği kayıtları muhtevi olup Ticaret vekilliği tarafından tasdik edilecek kontratıpler vücade getir-mek;

c) Millî ve milletlerarası piyasalarını takip ederek bir fi-yat istihbarat hizmeti kurmak;

ç) Lâboratuvar ve teknik bürolar kurmak;

d) Mevzuat dahilinde Ticaret vekilliğince verilecek diğ-er vazifeleri görmek.

Vâdeli muamele yapan borsaların takip edecekleri usul ve tesis edecekleri teşekküller nizamname ile tesbit olunur.

ON BEŞİNCİ MADDE — Borsa kurulan yerlerde hangi mal- *Borsaya dahil olacak* ların borsalarda alım ve satımının mecburi olduğu borsanın tek- *maddeler* lifi üzerine Ticaret vekilliğince tâyin ve ilân olunur.

Ticaret borsalarına kaydolunacak maddelere ve bunların borsada muamele görececek enaz miktarlarına ait esaslar nizam-namede gösterilir.

Borsanın kurulduğu mahallin belediye hududu içinde bu mad-delerin borsa dışında alım ve satımı yasaktır.

ON ALTINCI MADDE — Kendi nam ve hesabına muamele *Borsa tellâlları* yapmıyarak yalnız alım ve satımda aracılığı meslek edinen ve başka bir işle uğraşmıyan borsa aracılara borsa tellâli denir.

Borsaya dahil maddeler üzerinde tellâllardan başka kimse aracılık edemez.

Tellâlların Türk olması mecburi olup vazifeleri ve hakları,

olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar nizamname ile tâyin olunur.

*Borsa uzuvlarının
vazifeleri*

ON YEDİNCİ MADDE — Ticaret borsaları meslek heyetleri 11 nci maddede yazılı, borsa meclisleri, 12 nci maddede yazılı, idare heyetleri, 13 ncü maddede yazılı işleri görürler.

Bölüm : IV

Müşterek ve müteferrik hükümler

*Teşekkülleri temsil
ve ilzam*

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekkülleri kazai ve idarî makamlar nezdinde ve hakikî veya hükmi şahıslara karşı idare heyetleri reisi veya reisin tevkil edeceği âzadan bir zat temsil eder.

Bu teşekkülleri idare heyeti reisi ile bu heyetin kendi âzası arasından seçeceği bir zatın müşterek imzaları ilzam eder.

Teşekküllerin gelirleri

ON DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin gelirleri şunlardır:

a) Nizamnamede gösterilecek esaslar dahilinde tesbit edilen kayıt ücretleri ve senelik aidat. Şu kadar ki bu ücret ve aidat ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsaları mensupları için beş bin, esnaf odası mensupları için beş yüz liradan fazla olamaz.

b) Yapılan hizmetler karşılığı olarak ve miktarı alâkalı teşekkül tarafından teklif ve Ticaret vekilliğince tasdik olunan ücretler;

c) Bu teşekküller tarafından tasdik edilecek veya verilecek vesikalardan nizamnamede gösterilen esaslar dahilinde alınan ücretler;

ç) Bu teşekküller tarafından kurulacak müesseselerden alınacak varidat;

d) İlan ve neşriyat bedelleri;

e) Teberrular ve muavenetler;

f) Türlü gelirler.

riayet edecekleri kaideler, tabi olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar nizamname ile tâyin olunur.

ON YEDİNCİ MADDE — Ticaret borsaları meslek heyetleri 11 nci maddede yazılı, borsa meclisleri 12 nci maddede yazılı, idare heyetleri 13 ncü maddede yazılı işleri görürler.

*Borsa uzuvlarının
vazifeleri*

Bölüm : IV

Müşterek ve müteferrik hükümler

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin idare heyetleri reisi veya reisin tevkil edeceği âzadan bir zat temsil eder.

*Teşekkülleri temsil
ve ilzam*

Bu teşekkülleri idare heyeti reisiyle bu heyetin kendi âzası arasından seçeceği bir zatın müşterek imzaları ilzam eder.

ON DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin gelirleri şunlardır:

a) Âzanın nizamnamede gösterilen esaslara göre derecelendirilmesi suretiyle tesbit edilen kayıt ücretleri ve senelik aidat;

Şu kadar ki bu ücret ve aidat ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları ve ticaret borsaları mensupları için sermayelerinin binde birini geçemez. Bu miktarlar alâkalı teşekkül meclisinin kararı ve Ticaret vekilliğinin tasdiğiyle bir misli arttırılabilir.

Kayıt ücretleri ve senelik aidat, ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsaları mensupları için fevkalâde addedilen derecelerde sermaye kaydına bakılmaksızın Ticaret vekilliğinin tasdiğiyle 5 000 liraya kadar çıkartılabilir.

Esnaf odaları meclislerinin kararıyla fevkalâde derecede addedilecek oda mensuplarının kayıt ücreti ve senelik aidatı 100 liraya kadar çıkarılabilir.

b) Yapılan hizmetler karşılığı olarak bu miktarın alâkalı teşekkül tarafından teklif ve Ticaret vekilliğince tasdik olunan ücretler;

Borsalarda alım ve satımın tesciline ait olarak alınacak ücret her muamele yekûnunun binde birinden fazla olamaz. Ticaret vekilliği borsaların varidat vaziyetlerine göre bu ücreti tamamen veya kısmen kaldırabilir.

c) Bu teşekküller tarafından tasdik edilecek veya verilecek vesikalardan nizamnamede gösterilen esaslar dahilinde alınan ücretler;

ç) Bu teşekküller tarafından kurulacak müesseselerden alınacak varidat;

d) İlân ve neşriyat bedelleri, teberrular ve muavenetler, ticaret borsalarında muamele yapılan mahallere girmek isteyen ve borsada kayıtlı olmıyan kimselerden ve bu mahallere gön-

Munzam aidat

YİRMİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllere kayıtlı olanlardan miktarı kazanç vergisinin % 3 ünü geçmemek üzere tâyin ve Ticaret vekilliğinin tasvibine arz edilecek munzam bir aidat tahsil olunur. Bu aidat kazanç vergisine tabi olan veya olmıyan hakikî ve hükmi şahıslardan alınır. Muhtelif şubeleri bulunan müesseseler için her şubenin bulunduğu yerdeki teşekküllere o şubenin kazanç vergisi nispetinde ödenir. Müessesenin umumî bilânçosunda zarar tahakkuk etse bile kazanç temin eden şubenin bu munzam aidatı vermesi mecburidir.

Şu kadar ki, odalara bu aidatı vermiş olan Ticaret borsası mensuplarından ayrıca tahsilât yapılmaz.

Bütçeleri

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin bütçeleri Ticaret vekilliğince tesbit olunacak esaslara göre hazırlanır ve bütçelerden sarfiyat idare heyetlerinin kararı ve reis ve umumî kâtiplerin imzalarıyla yapılır.

İhtiyat akçesi

YİRMİ İKİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin her sene tahakkuk eden varidatlarının % 10 nu ihtiyat akçesi olarak kanun ve nizamnamelerle tasrih edilmiş vazifelerin ifasına tahsis edilmek üzere Ticaret vekilliğinin göstereceği millî bir bankaya tevdi mecburdurlar. Bu paradan Ticaret vekilliğinin müsaadesi olmadan sarfiyat yapılamaz.

Umumî kâtip ve muavinlerinin ücretleri

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin umumî kâtip ve muavinlerinin ücretleri Ticaret vekilliğince tesbit olunur ve mensup oldukları teşekkül bütçesinden ödenir.

Tasfiye

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Ticaret vekilliği iktisadi ihtiyaçları icaplarına göre bu kanunda yazılı teşekküllerin bölge hudutlarını değiştirmek veya lüzumsuzluğu anlaşıldığı takdirde bu teşekkülleri lâğiv ve tasfiye etmek salâhiyetini haizdir.

Tasfiye halinde mevcutları parava çevrilerek 22 nci madde mucibince Ticaret vekilliği tarafından gösterilen millî bankaya bu kanunda yazılı teşekküllerin maksat ve vazifeleri dahilinde sarfedilmek üzere tevdi olunur.

Ajanlıklar

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Ticaret vekilliği lüzum gördüğü takdirde ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarına bölge-leri dahilinde ajanlıklar açmalarını emredebilir.

Tacir, küçük tacir veya fabrikatörlerden biri ajan olarak tâyin edilebileceği gibi bu vazife alâkadar oda tarafından tâyin edilen bir memura da gördürülebilir.

Ajanlığın faaliyet sahası, vazife ve salâhiyetleri bağlı olduğu oda meclisi tarafından tesbit olunur.

Ajanlığın idare masrafları bağlı olduğu oda bütçesinden ödenir.

derilecek memur ve mümessillerden alınacak ücretler gibi müteferrik varidat.

YIRMİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllere kayıtlı olanlardan miktarı kazanç vergisi aslının % 2 sini geçmemek üzere tâyin ve Ticaret vekilliğinin tasvibine arz edilecek munzam bir aidat tahsil olunur. Bu aidat kazanç vergisine tabi olan veya olmıyan hakikî ve hükmi şahıslardan alınır. Muhtelif şubeleri bulunan müesseseler için her şubenin bulunduğu yerdeki teşekküllere o şubenin kazanç vergisi nispetinde ödenir. Müessesenin umumî bilânçosunda zarar tahakkuk etse bile kazanç temin eden şubenin bu munzam aidatı vermesi mecburidir.

Munzam aidat

Şu kadar ki odalara bu aidatı vermiş olan ticaret borsası mensuplarından ayrıca tahsilât yapılmaz.

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin bütçeleri ve hesap usulleri Ticaret vekilliğince tesbit olunacak esaslara ve tiplere göre hazırlanır ve bütçelerden sarfiyat idare heyetlerinin kararı ve reis ve umumî kâtiplerin imzalarıyla yapılır.

Bütçeler

YIRMİ İKİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküller her sene tahakkuk eden varidatlarının % 10 unu fon olarak kanun ve nizamnamelerle tasrih edilmiş vazifelerin ifasına tahsis edilmek üzere Ticaret vekilliğinin göstereceği millî bir bankaya tevdi mecburdurlar. Bu paradan Ticaret vekilliğinin müsaadesi olmadan sarfiyat yapılamaz.

Ayrılabacak fonlar

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin umumî kâtip ve muavinlerinin ücretleri Ticaret vekilliğince tesbit olunur ve mensup oldukları teşekkül bütçesinden ödenir.

Umumî kâtip ve muavinlerinin ücretleri

YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Ticaret vekilliği iktisadi iktiyaçların icaplarına göre bu kanunda yazılı teşekküllerin bölge hudutlarını değiştirmek veya lüzumsuzluğu anlaşıldığı takdirde bu teşekkülleri lâğv ve tasfiye etmek silâhiyetini haizdir.

Lâğv ve tasfiye

Tasfiye halinde mevcutları paraya çevrilerek 22 nci madde mucibince Ticaret vekilliği tarafından gösterilen millî bankaya bu kanunda yazılı teşekküllerin maksat ve vazifeleri dahilinde sarfedilmek üzere tevdi olunur.

YIRMİ BEŞİNCİ MADDE — Ticaret vekilliği lüzum gördüğü takdirde ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarına bölgeler dahilinde ajanlıklar açmalarını emredebilir.

Ajanlıklar

Tacir, küçük tacir veya sanayicilerden biri ajan olarak tâyin edilebileceği gibi bu vazife alâkadar oda tarafından tâyin edilen bir memura da gördürülebilir.

Ajanlığın faaliyet sahası, vazife ve salâhiyetleri bağlı olduğu oda meclisi tarafından tesbit olunur.

Ajanlığın idare masrafları bağlı olduğu oda bütçesinden ödenir.

Uzuvların feshi

YIRMİ ALTINCI MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllerin uzuvlarından herhangi biri aşağıda yazılı hallerde Ticaret vekilliği tarafından feshedilir:

a) Çalışmaları meslekî ahlâk ve halkın ihtiyaç ve menfaatlarıyla ahenkli olarak yürütülmediği veya mevzuata göre verilen hizmetlerin ifa edilmediği hallerde;

b) Teşekküller meclislerinin üçte iki ekseriyetle vukubulan yazılı fesih talebinin vekillikçe yerinde görüldüğü hallerde;

c) Alâkalı meslek mensuplarının en az yarısının meslek heyetinin feshi hakkında yazılı talebi vekillikçe yerinde görüldüğü hallerde;

Kongreler

YIRMİ YEDİNCİ MADDE — Ticaret vekilliği lüzum gördüğü takdirde bu kanunda yazılı teşekkülleri bölge kongreleri veya umumî kongre halinde toplıyabilir.

Seçim

YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllere ait seçimler senede bir kere icra olunur.

Seçim zamanı, usulü ve şartları nizamname ile tesbit edilir.

Gayrimenkul iktisabı ve istikraz yapma

YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — Bu kanuna tabi teşekküller teşekkül meclisinin kararı ve idare heyeti reisi ile 18 nci maddeye tevfikân seçilen âzanın müşterek imzalarıyla teşekkül ihtiyaçları için gayrimenkul iktisabına ve Ticaret vekâletinin müsaadesiyle ödünç para almağa salâhiyetlidirler.

YİRMİ ALTINCI MADDE — Bu kanunda yazılı teşekkül-
lerin uzuvlarından herhangi biri aşağıda yazılı hallerde Tica-
ret vekilliği tarafından feshedilir:

Uzuvların feshi

a) Çalışmaları meslekî ahlâk ve halkın ihtiyaç ve menfa-
atleriyle ahenkli olarak yürütülmediği veya mevzuata göre ve-
rilen hizmetleri ifa edilmediği hallerde;

b) Teşekküller meclislerin üçte iki ekseriyetle vukubulan
yazılı fesih talebinin Vekillikçe yerinde görüldüğü hallerde;

c) Alâkalı meslek mensuplarının enaz üçte birinin meslek
heyetinin feshi hakkında yazılı talebin yerinde görüldüğü hal-
lerde;

Feshedilen uzvun yerine bu kanun hükümleri dahilinde ye-
nisi seçilir.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Ticaret vekilliği lüzum gördü-
ğü takdirde her zaman ve en aşağı üç senede bir bu kanunda ya-
zılı teşekkülleri bölge kongreleri veya umumî kongre halinde
tophyabilir.

Kongreler

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşek-
küllere ait seçimler üç senede bir kere icra olunur.

Seçim

Seçim zamanı, usulü ve seçilebilme ve seçme şartları nizam-
name ile tesbit edilir.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Bu kanuna tabi teşekkül-
ler teşekkül meclisinin kararı ve idare heyeti reisiyle 18 nci
maddeye tevfikan seçilen âzamn müşterek imzalarıyla teşekkül
ihtiyaçları için gayrimenkul iktisabına ve Ticaret vekilliğinin
müsaadesiyle ödünç para almağa salâhiyetlidirler.

*Gayrimenkul ikti-
sabı ve istikraz
yapmak*

OTUZUNCU MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküller ve
bu teşekküllerin uzuvları arasında çıkacak her nevi ihtilâflar
Ticaret vekilliğinin kararıyla halledilir.

*Uzuvlar veya te-
şekküller arasında-
ki ihtilâflar*

Ticaret vekilliğinin kararı katidir.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Cemiyetler kanunu hükümlerine
tevfikan Türkiye dahilinde yabancılar tarafından veya
Türk vatandaşlarıyla bir arada teşkil olunacak kurumların ti-
icaret odası unvanı kullanmalarına Ticaret vekilliğince aşağıdaki
şartlarla izin verilebilir:

*Yabancı ticaret
odaları*

a) Müteakabiliyet şartının ilgili yabancı memleketlerce ka-
bul edilmiş bulunması;

b) Cemiyet muamele ve kayıtlarının Ticaret vekilliğince
her zaman teftiş ve murakabeye tabi tutulabilmesi;

c) Bu cemiyetler umumî kâtiplerinin Türk olması ve tâ-
yinlerinin Ticaret vekilliği tarafından tasdik edilmiş bulunması;

ç) Senelik faaliyetlerine dair her takvim yılı sonunda Tica-
ret vekilliğine rapor vermeleri.

Bölüm : V

Ceza hükümleri

Disiplin cezaları

OTUZUNCU MADDE — Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları aşağıda yazılı disiplin cezalarını verebilirler:

- a) İhtar;
- b) Tevbih;
- c) Oda veya borsadan çıkarma.

Oda veya borsadan çıkarma cezası on beş günden az ve bir seneden çok olamaz.

İhtar ve tevbih cezaları idare heyetleri, çıkarma cezası her teşekkülün meclisi tarafından verilir. İhtar ve tevbih cezaları kadirdir.

Çıkarma cezası kararı aleyhine tebliğ tarihinden on gün içinde itiraz olunabilir. Bu müddet geçtikten sonra dosya derhal Ticaret vekillğine gönderilir. Çıkarma kararını Ticaret vekillği tasdik edince katilesir. Bu karar aleyhine idarî ve kazai mercilere baş vurulamaz.

Umumî hükümlere göre yapılan ceza takibatı disiplin cezasının verilmesine mâni olamaz.

Çıkarma cezasına riayet etmiyerek ticaret ve sanat yapmakta devam edenler 32 nci maddenin (a) bendinde yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

Kaydolunmayanlardan alınacak para cezaları

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bu kanun mucibince oda veya borsaya kaydolma mükellefiyetine tabi olanlar işlerine başladıkları tarihten itibaren on beş gün içinde bağlı oldukları oda veya borsaya kaydolunmazlar veya senelik aidatı üç ay içinde ödemelerse vermeğe mecbur oldukları kayıt ücretinin veya aidatın üç misli kendilerinden alınır.

Borsaya dahil maddelerin borsa bölgesi içinde ve borsa yerinin dışında alım satımını ve buna müteferri muameleleri yapanlardan yapılan işe ait borsa ücretinin on misli alınır.

Bu paraların alınması hakkında alâkalı teşekküllerin idare heyetleri tarafından verilecek kararlar icra dairelerince infaz olunur.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı teşekküllere kayıtlı olan veya olmyan hakikî ve hükmi şahısların milletlerarası ticari maliyette kongre, teşekkül ve fuarlara iştiraki Ticaret vekilliğinin müsaadesine bağlıdır.

Milletlerarası kongre, teşekkül ve fuarlara iştirak

Bölüm : V

Ceza hükümleri

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları ve ticaret borsaları aşağıda yazılı disiplin cezalarını verebilirler:

Disiplin cezaları

- a) İhtar;
- b) Tevbih;
- c) Oda veya borsadan çıkarmak.

Oda veya borsadan çıkarma cezası 15 günden az ve bir seneden çok olamaz.

İhtar ve tevbih cezaları idare heyetleri, çıkarma cezası her teşekkülün meclisi tarafından verilir. İhtar ve tevbih cezaları katidir.

Çıkarma cezası kararı Ticaret vekilliğinin tasdikiyle katilesir.

Bu maddedeki kararlara karşı idarî ve kazai mercilere başvurulamaz.

Teşekkül meclisince verilen çıkarma cezası kararı Ticaret vekilliğine, tetkik ve tasdik edilmek üzere, gönderilmeden evvel alâkalıya tebliğ olunur. Alakalı 10 gün içinde itiraz edebilir. Bu itiraz ittihaz edilen çıkarma cezası kararına mütaallik dosya ile birlikte Ticaret vekilliğine gönderilir.

Çıkarma cezası verildiği muddete münhasır olup bu müddet içinde ticaret veya sanatın gerek doğrudan doğruya ve gerek vasıta ile icradan memnuiyeti müstelzimidir.

Çıkarma cezasına riayet etmiyerek ticaret veya sanatı yapmakta devam edenler 36 ncı maddede yazılı cezalarla cezalandırılır.

Umumî hükümlere göre yapılan ceza takibatı disiplin cezalarının verilmesine mâni olamaz.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun mucibince oda veya borsaya kaydolma mükellefiyetine tâbi olanlar işlerine başladıkları tarihten itibaren on beş gün içinde bağh oldukları oda veya borsaya kaydolunmazlar veya senelik aidatı üç ay içinde ödemezlerse vermeğe mecbur oldukları kayıt ücretinin veya aidatın üç misli kendilerinden alınır.

Kaydolunmyanlardan alınacak para cezaları

Borsaya dahil maddelerin borsanın bulunduğu belediye hudutları içinde ve borsa yerinin dışında alım satımını ve buna müteferri muameleleri yapanlardan yapılan işe ait borsa ücretinin beş misli alınır.

Bu paraların alınması hakkında alâkalı teşekküllerin idare heyetleri tarafından verilecek kararlar icra dairelerinden infaz olunur.

*Kararlara riayet
etmiyenlerin ceza-
ları*

OTUZ İKİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odalariyle esnaf odaları ve ticaret borsaları idare heyetleri:

a) Ticaret ve sanayi odalarının ve ticaret borsalarının mevzuata uygun olarak verdikleri kararlara riayet etmiyenlere 25 liradan 200 liraya kadar ve itiyat halinde 200 liradan 1 000 liraya kadar;

b) Esnaf odalarının mevzuata uygun olarak verdikleri kararlara riayet etmiyenlere 10 liradan 50 liraya kadar ve itiyat halinde 50 liradan 200 liraya kadar;

Para cezası verirler.

100 liraya kadar olan para cezaları katidir.

Bu miktardan yukarı olan para cezalarına karşı kararın tevdi tarihinden itibaren on gün içinde alâkalı teşekkülün bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesine itiraz olunabilir. Ticaret mahkemesinin kararı katidir.

Haklarında 100 liradan fazla para cezası verilen ticaret ve sanayi erbabıyla küçük tacir ve esnafın ticaret ve sanat yerlerinin on günden bir aya kadar kapatılmasına da karar verilebilir.

*Ticaret vekilliğinin
yapacağı ceza taki-
batı*

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Aşağıda yazılı suçlarda Ticaret vekilliğinin talebi üzerine Cumhuriyet maddelerinin asıye ceza mankemelerinde amme davası ağına mecburdurlar:

a) Üçüncü madde mucibince ticaret ve sanayi odalariyle esnaf odalarına ve ticaret borsalarına kaydolma muddetinin geçmesinden sonra kaydolunmadıkları halde ticaret ve sanayia iştiغال eden veya borsaya tabi muameleleri yapanlar on günden üç aya kadar hapis ve 200 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla ve küçük tacir ve esnaf bir aya kadar hapis ve 25 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

b) Meslek mensuplarından ikinci madde mucibince halk ihtiyaç ve menfaatleri için Ticaret vekilliği tarafından verilen vazife veya işleri yapmayanlar on günden üç aya kadar hapis ve 200 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu maddede yazılı para cezaları Ceza kanununun 19 ncu ve 24 ncu maddelerine göre hapse tahvil edilir.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun neşrinden itibaren üç ay içinde Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve sanayi odalariyle ticaret borsaları kendi teşkilâtlarını bu kanun hükümlerine uydurmağa mecburdurlar. Diğer ticaret ve sanayi odalariyle ticaret borsalarının bu kanuna göre yeniden teşkilatlanması ve esnaf odalarının teşkili zamanını Ticaret vekilliği üç aydan az olmamak üzere bir mühlet vererek tâyin eder.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun tatbik edildiği yerlerde 655 numaralı Ticaret ve Sanayi odaları kanunu ile bu kanununun 8 nci maddesinin 5 nci fıkrasını muaddil 916 numaralı kanun, 27 eylül 1341 tarihli Ticaret ve Sanayi oda-

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odaları ve ticaret borsaları idare heyetleri:

a) Ticaret ve sanayi odalarının ve ticaret borsalarının mevzuata uygun olarak verdikleri kararlara riayet etmeyenlere 25 liradan 200 liraya kadar ve itiyat halinde 200 liradan 1 000 liraya kadar;

b) Esnaf odalarının mevzuata uygun olarak verdikleri kararlara riayet etmeyenlere 10 liradan 50 liraya kadar ve itiyat halinde 50 liradan 200 liraya kadar;

Para cezası verirler.

100 liraya kadar olan (100 lira dahil) para cezaları katidir.

Haklarında 100 liradan fazla para cezası verilen ticaret ve sanayi erbabiyle esnafın ticaret ve sanat yerlerinin bir aya kadar kapatılmasına da karar verilebilir.

100 lirdan yukarı olan para cezalarıyla ticaret ve sanat yerlerinin kapatılması cezalarına karşı bu husustaki kararın tebliği tarihinden itibaren alâkalı, 10 gün içinde kararı veren teşekkülün bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesine itirazda bulunabilir. Ticaret mahkemesinin kararı katidir.

OTUZ ALTINCI MADDE — Aşağıda yazılı halde Ticaret vekilliğinin talebi üzerine Cumhuriyet müddeiumumileri asliye ceza mahkemelerinde âmme dâvası açmağa mecburdurlar.

Üçüncü madde mucibince ticaret ve sanayi odalarıyla esnaf odalarına ve ticaret borsalarına kaydolma müddetinin geçmesinden sonra kaydolunmadıkları halde ticaret ve sanatla iştigal eden veya borsaya tabi muameleleri yapanlar on günden üç aya kadar hapis ve 200 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla ve küçük tacir ve esnaf bir aya kadar hapis ve 25 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Bu kanunun neşrinden itibaren dört ay içinde Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsaları kendi teşkilâtlarını bu kanun hükümlerine uydurmağa mecburdurlar. Diğer ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının bu kanuna göre yeniden teşkilâtlanması ve esnaf odalarının teşkili zamanı Ticaret vekilliği tarafından dört aydan az olmamak üzere bir mühlet verilerek tâyin edilir.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun tatbik edildiği yerlerde 655 numaralı Ticaret ve Sanayi odaları kanunu ile bu kanunun 8 nci maddesinin 5 nci fıkrasına muaddil 916 numaralı kanun, 27 eylül 1341 tarihli Ticaret ve sanayi odaları nizamna-

Kararlara riayet etmeyenlerin cezaları

Ticaret vekilliğinin talebine bağlı ceza takibatı

Kanunun tatbik zamanları

Eski mevzuatın ilgası

ları nizamnamesi, 27 eylül 1341 tarihli Esnaf cemiyetleri talimatnamesi ve 3 nisan 1302 tarihli Umumî borsalar nizamnamesinin ticaret ve zahire borsalarına ait hükümleri kaldırılmıştır.

OTUZ ALTINCI MADDE — Bu kanunun tatbikına ait nizamname Ticaret vekilligince hazırlanır.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muhtemeldir.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunu icraya Ticaret Adliye ve İktisat vekillikleri memurdur.

mesi. 27 eylül 1341 tarihli Esnaf cemiyetleri talimatnamesi ve 3 nisan 1302 tarihli Umumî borsalar nizamnamesinin ticaret ve zahire borsalarına ait hükümleri kaldırılmıştır.

Ticaret vekilliği bu kanunda yazılı teşekkülleri Millî korunma kanununun tatbik edildiği fevkalâde zamanlarda halk ihtiyaç ve menfaatlerinin icaplarına göre kendi iştigal mevzularıyla alâkalı hizmetlerle vazifelendirebilir.

Muvakkat madde

Bu suretle vazifelendirilen meslek mensuplarından kendilerine verilen işleri yapmayanlar hakkında Ticaret vekilliğinin talebiyle Cumhuriyet müddeiumumileri asliye ceza mahkemelerinde âmme dâvası açmağa mecburdurlar.

Bu kimseler on günden üç aya kadar hapis ve 200 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun tatbikına ait nizamname Ticaret vekilliğince hazırlanır.

KIRKINCI MADDE — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Bu kanunu icraya Ticaret, Adliye ve İktisat vekillikleri memurdur.

